ЕХО

Брой 1 (1942) Януари 2018 г. Година LIX, ISSN-0205-0943 Цена 0.80 лв.

Туристическият вестник www.btsbg.org Издание на БТС

Предстои издаването на История на БТС. По този повод приканваме туристическите дружества и индивидуалните туристи, които имат материали – текстове и снимки, за организираното туристическо движение през годините, да ги изпратят в редакцията на вестник „Ехо”.

Отбелязахме 155 години от рождението на Щастливеца







На 13 януари се навършиха 155 години от рождението на Алеко Константинов. И тази година пред бюст-паметника му в Борисовата градина се събраха представители на туристическите дружества „Алеко Константинов”, „Еделвайс”, „Зелена България”, „Урвич”, Българската федерация на туристите ветерани, Сдружението на туристическите хорове в България, експерти от БТС и певци от хор „Планинарска песен – Филип Аврамов”.

Председателят на БТС доц. д-р Алексей Стоев припомни приноса на вдъхновителя и основоположника на туристическото движение Алеко Константинов. „Годишнината, която ни събра днес тук – заяви А. Стоев, - е повод да си спомним за първооснователя и да се заредим с оптимизъм. Алеко е човек, който има европейски дух и европейски стремежи, както и европейски поглед за опознаване на света около себе си. Той ще продължи да вдъхновява бъдещите поколения. Мотото на българското председателство „Съединението прави силата” ще бъде и мото на БТС.”

По повод рождения ден на Щастливеца в София дойдоха и негови съграждани от Свищов. Сред тях бе и председателят на Общинския съвет Кристиян Кирилов, който заяви: „Ние искаме да продължим неговите дела. Със сигурност трябва да се вслушаме и в неговия девиз: „Свобода, честност и любов”. Това са три думи, които наистина ни водят в правилната посока.”

След изказванията последва музикална програма на хор „Планинарска песен – Филип Аврамов”. Прозвуча химнът на БТС „Балкани, дигайте се”. Поднесени бяха цветя. Вече 123 години събралото се множество, обединено от заветите на Щастливеца, доказа отново, че духът на Алеко е жив и са живи традициите, които изпълват със съдържание понятия като „честност”, „обич към родината” и „заедно”, и че това са опори, които оцеляват във времето, защото са фундамент на националното ни самочувствие.

Създател на безсмъртие

Наскоро в интернет се появи съобщение, че група български студенти в Германия са образували свое дружество „Бай Ганьо“.

На пръв поглед в тази новина няма нищо чак толкова особено. Можем само да се радваме, че, противно на всички стереотипи за прословутия нашенски индивидуализъм, младите ни сънародници са преодолели този шаблон за националната ни психология и са последвали девиза „Съединението прави силата“ - за пример на родните ни политици; и, уви, поне засега – за разлика от тях.

Все пак в новината има нещо доста особено и то се хвърля в очи още от пръв поглед. И наистина: защо „Бай Ганьо“?

Определено, когато е писал безсмъртното си произведение, Алеко Константинов едва ли е имал намерение да предлага на бъдните поколения пример за подражание в лицето на главния герой – та чак до степен на негово име да бъдат кръщавани български организации в чужбина. И все пак, не само когато се озовем извън България, но и в родното си ежедневие, година след година, продължаваме да усещаме не само ехото от най-негативните черти в характера на прочутия нашенец. (Да не говорим за „политическите технологии“ по време на избори, където тоягата и угодническите телеграми към властващите са главните му „политически платформи“...) Но доста често чувстваме и неговите по-невинни недостатъци, които повече или по-малко носим в самите себе си. Та кой ли от нас не е изпитвал желание понякога: „Я така, както съм легнал, мога ли да изям една круша?“ И никога ли не сме изпадали в конфузното положение да смятаме, че цял свят има нужда

Продължава на стр. 22



155 години от рождението на Алеко Константинов



Туристическо дружество „Сърнена гора”, Стара Загора, тържествено отбеляза 155-годишнината от рождението на големия български писател Алеко Константинов. Въпреки дъжда много туристи по традиция се събраха пред барелефа му в Алековия кът в парк „М. М. Кусев”.Честването бе открито от секретаря на дружеството Ваня Петкова. Прочувствените й думи докоснаха сърцата и на младите туристи, и на туристите ветерани. Изтъкнат бе големият принос на Алеко за организираното туристическо движение в България. Росица Христова прочете известни цитати от различни негови произведения.

Вълнението се засили и от певческото изпълнение на туристическия хор „Средногорски звуци”. Туристически и патриотични песни се разнесоха над смълчаната гора. Зелените кипариси сякаш сочеха с пръсти небето - сиво, навъсено и плачещо. Една живописна картина от ентусиазирани и признателни мъже и жени със зелени, жълти, червени, сини и черни разпънати мокри чадъри стояха под януарския дъжд и пееха „Прекрасна си, мила Родино, от Тимок до Черно море...”.

ТД „Сърнена гора”-
гр. Стара Загора

Национален зимен ученически туристически събор



През декември в почивната база „Шумнатица” край Боровец за поредна година се състоя националният зимен ученически туристически събор. Организатор бе Инициативният комитет на самоковските туристи с подкрепата на Туристическо дружество „Туризъм, спорт и екология” от Етрополе.

В събора участваха отбори от ученически туристически клубове към учебни заведения и туристически дружества от различни градове. Самоков бе представен от Клуба за ученически и младежки отдих и туризъм „Мусала“ и от ученическите клубове към училищата „Неофит Рилски“, „Св. св. Кирил и Методий“ и „Никола Вапцаров“ (част от тях работещи по проект „Твоят час” на просветното министерство, финансиран по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж”, съфинансирана от Европейските структурни и инвестиционни фондове), Екоклуб „Горски джуджета” с ръководител Марияна Илиева и Клуб „Туризъм” с ръководител Диана Карабожилова.

В хайдушките игри и в надпреварите по теглене на въже, дартс, построяване на палатка самоковските отбори се представиха отлично и завоюваха призови места. Домакините от база „Шумнатица” Ивайло Шопски и Маргарита представиха нова информация, свързана с патриотичното възпитание на младите хора. Голям интерес предизвика изложбата в музея и автобуса на пътуващото читалище „Бащино огнище“. Залата по безопасно движение в базата под ръководството на Кати Дочева се превърна в място на демонстрация на знания и научаване на нови знаци и правила за движение по пътищата.

С интерес учениците проследиха филма за Луи Айер и дейността му като учител, общественик и основател на спортното движение в България. Накрая бяха отчетени не само спортните и туристическите умения на участниците, но и тяхното поведение, дисциплина, хигиена. С благодарност към организаторите и домакините, с пожелания за весели празници и с песента „Да протегнем на някой ръка“ участниците в събора се разделиха, като си обещаха да правят добри дела не само по Коледа.

Любомир Кузев



Скъпи приятели,

Изпращаме ви Новогодишните поздрави на Президента Борис Мичич и на Президиума на ERA. И аз бих искала да добавя моите най-добри пожелания към вас! Честита Нова 2018 година!

С най-добри пожелания:
Яна Харнохова

Текст на картичката:
Честита Нова 2018 година!
Благодарим ви
за сътрудничеството!

Успешна година за Клуба на туристите ветерани „Черноломец“ - гр. Попово

Започнахме с годишното събрание, приехме плана за годината и мероприятията.

Направихме екскурзии до гр. Бяла черква, гр. Русе – градове с много музеи и забележителности. Проведохме много излети до близки места, като се стараехме да вървим по 3–4 км на отиване. Ходим да берем билки, левурда, гъби.

Много бяха и поканите от други клубове, членове на БФТВ. Ние също посрещахме гости. По този начин опознаваме населените места, бита, културата, посещаваме исторически места и забележителности. Хубаво е да имаш приятели от цяла България, а срещите са винаги интересни и непринудени. Бяхме в Шумен, Добрич, Русе, Луковит, Кнежа, Видин, Банско, Пловдив, Червен бряг. Когато градът е по-далече, комбинираме гостуване и екскурзия. На отиване и връщане посещаваме и други градове с много забележителности и си подпечатваме книжките за 100 НТО. По този начин посетихме „Гъбите“, „Вкаменената сватба“, Перперикон, Кърджали, Смолян, Широка лъка, Триградското ждрело, пещерите. Направихме и екстремно изкачване на връх Илия с джипове. Посетихме и „Чудните мостове“. Какво нещо е природата – ваятел и художник на чудно красиви фигури, на които да се възхищаваме. След всичко видяно, изкачихме и връх Персенк, като на другия ден продължихме към Бачковския манастир, Кръстова гора, тракийското светилище „Баланташ“. Благодарим за съдействието на нашия приятел - председател на клуб „Шипка“, гр. Пловдив, Димитър Луканов.

Мислех, че Николай Хайтов пишеше за Родопите с такава любов заради това, че е роден там, но не - който е бил там и е чул чудните родопски песни, писъка на гайдите, видял е красивите носии и прекрасната природа, винаги ще се връща там.

На път за Банско посетихме връх Шипка, Старосел - разкопките, параклиса, църквата, винарната, пещерата „Снежанка“. Качихме се до хижа „Вихрен”, някои от нас вървяха до Рибното и Жабешкото езеро, а други само до Окото, но самото преживяване беше чудесно. На връщане посетихме Разлог, Велинград, Батак и музеите им.

Традиционно ходим на хижа „Узана” за няколко дни и от там си правим походи до географския център, до хижа „Партизанска песен”, до връх Исполин, връх Шипка и околностите. Клубът ни участва в общински мероприятия – спортен празник, преглед на песни за България и туристически песни, преглед на маршовата стъпка.

Тази година се навършиха 115 години от създаването на Туристическо дружество „Черноломец“, гр. Попово. Направихме скромно

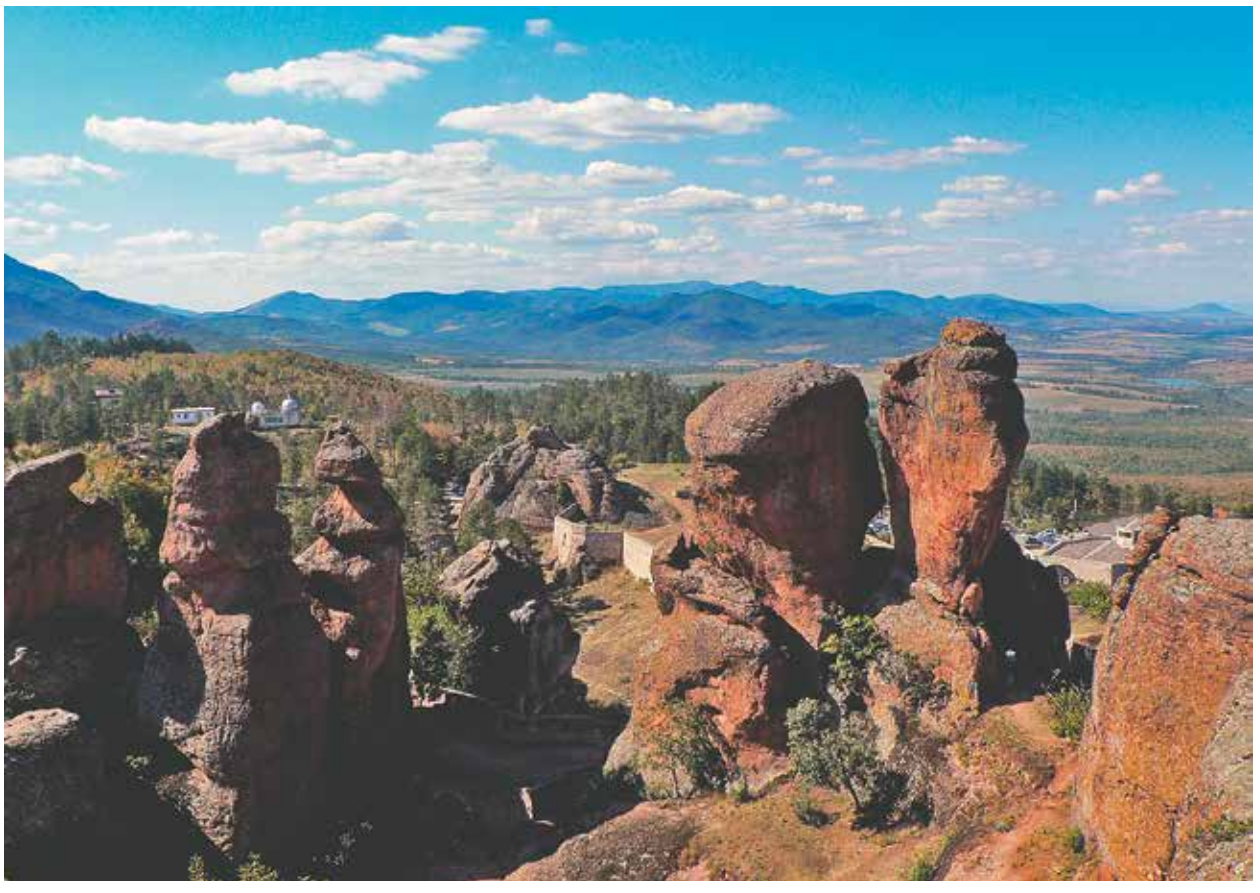
Продължава на стр. 17

Средногорци отчетоха туристическата 2017-а



Златната вода - автор Георги Жеков





Като на длан - автор Донка Жекова

Близо 50 от членовете на ТД „Средногорец” - Чирпан, бяха на 16 и 17 декември на „Кавaклийка”. По традиция през декември средногорската хижа ги приютява и там те отчитат как е преминала планинарската година и кроят планове за следващата.

Този път туристите избраха за традиционния си преход пътеката за крепост Калето, където през това лято имаше археологически разкопки. Надвечер в хижата ги очакваше приятна изненада - ръководителката на младежкия туристически клуб Таня Манева беше подредила импровизирана изложба от фотоси „Из живота на ЮТК „Самодивец” - за проявите на младежите през годината.

Празничната вечер започна по специален сценарий, подготвен и режисиран от Донка Жекова - с туристически хумор, игри и стихотворни закачки за част от туристите. Имаше и 20-минутна театрална сценка. Присъстващите видяха „на живо” как протича едно заседание на един управителен съвет, на едно туристическо дружество с хубавото име „ВИНОБОРЕЦ”. На заседанието присъстваха активно: Д. Петрова в ролята на Рангел Колев, Д. Жекова в ролята на бай Гинко, С. Боева в ролята на Христо Генчев, Д. Бонев в ролята на Маня Танева и М. Георгиева в ролята на Георги Деков. Разбира се - всяка прилика с действителни лица и събития беше съвсем случайна!

Най-емоционалната част отново бе свързана с обявяване на резултатите от Третия фотографски конкурс „Туристически обектив”. На импровизирано вече бяха окачени в голям формат спечелилите снимки. Тази година в конкурса се включиха 9 туристи, които предложиха за оценка сто снимки в четири категории: „Природа” („Пейзажи”), „Хора”, „Архитектура” и „Разни”. Журито - фотографите Георги Иванов, Христо Крачолов и Георги Здравков, оцени най-добрите от тях... Първи се класира председателят на ТД Георги Жеков (173 т.), който стана „Фотограф на ТД „Средногорец” за 2017 г., втора - Донка Жекова със 149 т., трети - Милена Георгиева със 76 т. Освен признанието и символичните награди, отличените снимки ще бъдат представени в изложба пред гражданите на Чирпан, както и предложени за публикация във вестник „Ехо”... След това при висок емоционален градус се проведе и наддаването - търг, на който почти всички предложени снимки бяха продадени с пъти над началната им цена. Единодушно бе решено събраната сума да отиде благотворително за подпомагане лечението в чужбина на млад чирпанлия... Преди полунощ в хижата се отби за кратко и Дядо Коледа - този път без Снежанка, който раздаде туристически подаръци, а точно в 24 часа по традиция всички изкачиха скоростно в дъжда близката Съсенкова могила.

Ангел Колев



Три води - автор Георги Жеков

Неизвървените пътеки

Есе

Пътеки, пътеки безброй и безкрай извървява човек за краткия си живот. И пак не му стигат – ламти за още и още. Ненаситно!

Моите пътеки са започнали още в детството ми, когато през лятото обикалях с добитъка през стърнищата край село. А през годините, когато учех в прогимназията в отдалеченото от нас по-голямо село, с другарчетата си бъхтехме по пътеката през дъбравата по час време на отиване и на връщане.

После, когато ученето ми продължи в средното училище в града, удължих пътеката си с повече от два часа. Но само в събота и неделя – през седмицата оставах в квартирата за ученици. През тези учебни години опитах и от туристическите пътеки до Бузлуджа и Шипка. А като студент в столицата, освен по Витоша и Люлин, започнах да ходя из Пирин, Рила и Стара планина, където по пътеките им се изкачвах до високите им върхове, обикалях покрай кристално чистите им езера и вървях с приятелите си през сипеи, долини, гори и поляни.

Завръщайки се завинаги в родния край, туризмът ми разкри нови хоризонти и нови пътеки, станали популярни от екскурзионното летуване или проправяни от мен с учениците от Скаутския туристически клуб. След което разширих националната си мрежа от пътеки с тези от загадъчната Странджа и през кестеновите гори на южната Беласица. Разбира се, че най-много пътеки съм избродил в гордата Стара планина – най-близката до моя роден край. По тях съм вървял и зиме, и лете. В походна колона. С другари и с непознати. За да се нарадвам на красотите, разкрили се пред мен от високите била и върхове. Да вдишвам свежия въздух на горите и да усещам ласкавите лъчи на родното слънце, блеснали в чистия простор. С чувството на истинско родолюбие.

А сега, оглеждайки се в живота си назад, откривам още безброй неизвървени български пътеки. Не само из планините, но и из равнините. На Добруджа, на Тракия, в Лудогорието, в Мизия, в розовото поле на Подбалкана. За тези неизминати от мен пътеки ми е жал. И за тях съм готов да изживея още един живот. Ако е възможно.

Христо Манделв

С обич към природата, със сърце за туризъм

Залисани в ежедневието, походите и екскурзиите, които осъществихме през 2017-а, почти не усетихме, че годината вече е свършила. В началото на 2018 г. е редно да се обърнем назад и да си припомним за нашата дейност през изминалата година. По стара традиция ТГ „Курупо" - гр. Търговище, по случай Новата година се събираме по средата на януари (често го съчетаваме с Бабинден). И миналата година на 14.01.2017 г. се събрахме на хижа „Мадарски конник". Зарадвахме се, като заварихме там наши познати туристи от ТД „Черноморски простори" - гр. Варна. Не е необходимо да описвам как е минала вечерта.

Също по вече единадесетгодишна традиция около 14 февруари (Трифон Зарезан) се събираме на заслона по пътя за хижата, където на приятния огън, с ароматните скари и домашните ракии и вина изкарваме един чудесен ден.

По случай 3 март на 04.03.17 г. пристигнахме в хижа „Морулей". След настаняване поехме към върха. Голяма беше радостта ни, когато на върха се срещнахме с група туристи от ТД „Добротица" - гр. Добрич. Как е преминала съвместната вечер, също няма да описвам. На 08.04.2017 г. по покана на ТД „Мадарски конник" на хижа „Мадарски конник" се събрахме туристи от градовете Шумен, Велики Преслав, Разград, Варна и Добрич. От хижата осъществихме около шестчасов преход през „Лагера", „Кораба", изкачихме се на „стръмничката" могила над с. Могила и през платото по стъпалата слязохме на хижата. Вечерта премина в приятния хотел-ресторант „Канцлера" в гр. Каспичан.

На 29.04.2017 г. направихме поход от с. Троица до Ханкрумовия скален манастир, хижа „Бокаците", скален феномен „Окото", скален манастир на над с. Осмар до с. Осмар, откъде си закупихме прочутия осмарски пелин.

На 03.06.17 г. за четиринадесети път участвахме в петнадесетия ежегоден поход „Добруджа и морето", организиран от ТД „Добротица" - гр. Добрич. Походът премина от с. Камен бряг до комплекс „Русалка", а вечерята, както винаги - в комплекс „Овчаровски плаж" - гр. Балчик.

По покана на ТД „Буйна кръв" - гр. Разград, на 08.07.17 г. участвахме за пети път в петия регионален поход „С буйна кръв в хижа „Партизанска песен". На следващия ден поехме към хижа „Мазалат", след кратка почивка и обяд се върнахме в хижа „Партизанска песен", където ни очакваше превозът, и се отправихме към Търговище.

На 12.08.17 г. в чест на 122-рата годишнина от началото на организирания туризъм в България покорихме първенеца на Балканите - връх Мусала.

На 22.09.17 г. направихме голяма екскурзия от гр. Търговище, гр. Пазарджик, пещерата „Снежанка", до приятния хотел „Лина" в град Банско. На следващия ден с превоз стигнахме до хижа „Вихрен", откъдето започна истинският туризъм. От група 20 души, 18 изкачихме върха, малко нескромно, но голяма беше радостта ми, че и аз, момче на 78 години, успях за пореден път да стигна до върха, който за мен винаги е бил най-трудният за изкачване, даже и за слизане. Втора нощувка в Банско и на 24-и пак екскурзия през с. Добърско, през градовете Батак, Брацигово, Перущица и от с. Цалапица, през магистралата Петолъчката и към Търговище.

Най-важното за нас мероприятие се състоя на 30.09.17 г., когато се събрахме 66 туристи от Велико Търново, Разград, Шумен, Варна и Добрич за нашия трети регионален поход от с. Кошничари до с. Момино. Маршрутът минаваше през Ловен резерват и някои успяха да видят красиви елени и диви прасета. Вечерта, както винаги, премина весело и приятно в хотел-ресторант „Мизия".

На 21.10.17 г. по покана на ТД „Мадарски конник" - гр. Шумен, осъществихме последния за годината регионален поход из малко познатия Върбишки Балкан. Вечерта в хижа „Върбишки проход" десетки туристи от региона, както винаги, хапнахме, пийнахме и се веселихме до ранни зори. И както вече години наред, приключихме годината в комплекс „Момина крепост" край гр. Велико Търново за символичното посрещане на 2018 г., организирано от ТД „Трапезица 1902".

Григор Христов



Ана Ковачева е на 6 години и е от София. Носител е на сребърна значка от Националното движение „Опознай България – 100 НТО". От две години пътува със семейството си и посещава различни обекти. Последно е била в Плевен. И на нея, както и на по-голямата й сестра, й харесват пещерите.



Ива Ленева е на 32 години и е от София. От 2016 г. се включва в Националното движение „Опознай България – 100 НТО". Носител е на сребърна значка. Много е впечатлена от Сливен и особено от Музея на текстила в града. Харесва много и пещерите. Категорична е, че когато посети всички обекти, ще започне отначало обиколката.

Двама исперихчани в търсене на необикновеното в българските планини

Днес много хора посещават българските планини, като благородно и безкористно отделят от времето си, за да се докоснат до красотата и величието им. Но има такива, които имат едно по-различно и нетрадиционно разбиране за докосването си до планината. Те гледат на нея не само в нейните пространствени измерения, но и като едно възвишено духовно пространство, в което търсят необятното и непознатото и намират един нов, неповторим и различен свят.

Често пътувам в чужбина и гледам от птичи поглед нагънатите била на нашите планини. През зимата изглеждат недостъпни в снежната си белота, а през окъпаното в слънце лято са съвсем различни - близки, желани, свидни. Скитала съм по тези планини, наслаждавала съм се на изгрева и залеза на слънцето в този необичаен свят, радвала съм се на безкрая на простора, качвала съм се по безредно струпани скали и съм слизала под сенките на вековни дървета. Виждала съм при преход там, някъде в далечината, места, където сутрин планината ражда слънцето, а вечер го поглъща, и знам, че там е домът на Всевишния. И сякаш у мен остава нещо незавършено, недонаправено, недоизказано. С други думи - нещо несъвършено. Ето защо ще предложа на уважаемия читател разказа на двама исперихчани – Христо Станев и Пламен Цанев - двама опитни планинари и познавачи на българските планини, които обаче имат един нетрадиционен подход в устрема си към красотата и величието на планинските предели. Те откриват в екстремното навлизане в неповторимия и див планински свят едно ново светоусещане, един нов житейски поглед. Така, чрез техните разбирания, впечатления и преживявания, ще доизкажа това, което може да се види и каже само от най-подготвените в най-недостъпните места, където само дивите планински кози и орлите живеят.

С екстремното планинарство не се започва отведнъж. В началото са групите и маркираните пътеки. Постепенно идва усещане за недостатъчност и неудовлетвореност от постигнатото и засилване на интереса към непознатото и невидяното. Започват маршрути в дните за почивка. Изкачване на нови върхови и надникване в непознати и недостъпни места. Винаги има и другар. В началото и за двамата е бил покойният вече Ради Кючуков – една от най-колоритните и запомнящи се личности не само сред исперихските туристи, но и изобщо в града. Той е планинският гуру и на двамата. Разбира се, в различна степен и по различен начин при двамата. С годините бай Рад (с това име той демонстрира близостта си с тях) разбира, че въпреки несекващото желание няма вече необходимите сили за подобен туризъм и остава тандемът, известен в Исперих като Станев - Цанев. И така двамата продължават и разгръщат този вид туризъм, който в по-ново време носи наименованието трекинг – туризъм в една по-различна форма, гъвкав и динамичен, с обстойно проникване в непознатата същност на планината. При трекинга дали ще спиш на палатка, в хижа, заслон, или в ръчно направен бивак, не може да се определи предварително. За него масираното човешко присъствие е пагубно, но само така се влиза в желания свят на хармония с природата. За целта са необходими пълен синхрон в свръзката, планиране в рамките на премерения риск, наличност на необходимите карти и помагала и най-вече психическа устойчивост и готовност за изненади – климатични обрати, дехидратация, прегряване, буря, мъгла и какво ли не още. Разбира се, водеща е и физическата издръжливост. Но най-важното е изгарящото желание да бъдеш там, където никой не е бил, да видиш това, което никой не е видял, да се приближиш до онзи магически момент на съприкосновение с Вселената някъде там, сред непознатото и необятното. Там е зоната на техния комфорт. Само там сякаш изпадаш в безтегловност от преживяното, оприщваш се от мълчанието на величествените планински простори и трупнеш от блаженство. Такива недостъпни и непознати места и преходи са в обсега на техните туристически въжделения: водопадите и Хайдушката воденица в Южния Джендем в Стара планина, пресичането на Родопите от Триград до Храбрино за три дни, екстремният траверс Пирин – Славянка - Беласица, обхождането на Северен Пирин без пътека и маркировка, разучаването на Провадийския Балкан и Роякското плато, скоростно преминаване на Стара планина в дивата част от Котел до нос Емине, неколкократното обхождане на района на Тревненската планина и още много, много други. Особени спомени създават изживяванията при необичайно лоши метеорологични условия. Такива са попадането сред стихиите в резерват „Стенето“ - „царството на мечките”, изкачването на връх Миджур при изключително сложна обстановка, преминаването на карстовото било на Пирин (включително и Кончето) при всички възможни природни стихии. Труден е траверсът през върховете Орловец, Злия зъб, Двуглав през Синия улей, Дяволските игли, Ловница, Голям Купен и Страшното езеро. И още няколко маршрута, без да влизаме в туристически детайли. От хижа „Рибни езера” през Възела до Скакавците или пък през Урдиния цирк, Мала Урдина река, Ушите, Орлето, Мальовица, Петлите, Орловец и през Страшното езеро до хижа „Мальовица”. Екстремно и рисковано, на много места далеч от обичайните маршрути по ръба над пропастта, но и много добре премерено и постижимо. Не бива да пропускаме и това по Янузов дол ще „се измъкне”, за да прекара следващата нощ ... сред резерват „Соколна”. Или пък от големия завой на екопътека „Бяла река” ще се реши да „изпълзи” по непристъпния склон към масива Равнец. А Вартопските теснини... Без пътека, по стръмни спусъци, по сипеи и каменисти кулоари, през непристъпни скали и отвеси, но винаги към целта и винаги успешно при нея. С цената на голяма умора, но и с изключително мъжество и всеотдайност. Гъстата мъгла може да те накара да вървиш повече от час и да се озовеш пак на същото място след Маркуджиците. Затъването във висок клек и особено в съчетание с гъста мъгла може да ти струва допълнително Х часа до целта. Почти нулевата видимост в мъгла в каньона на Черни Осъм доведе до излизане от непристъпните скали късно след полунощ. Трудно и тежко изпитание, но все пак оцеляване в дивата пустош. Така се научаваш на екстремно планинарство и укрепваш характера си. Придобива се чувство за ориентираност и изобщо усет за планината. Тези насоки почти винаги стават водещи. А другарят до теб е необходимата опора. С увереност мога да кажа, че двамата мои съграждани Христо Станев и Пламен Цанев са превъзходни планинари, които се чувстват най-пълноценно в лоното на планината. Десетилетия те са в неразривен досег с това необятно и величествено пространство, наречено планина. Богатата туристическа литература, която всеки от тях притежава, ги прави не само водачи на самите себе си, но и търсени съветници на туристите. Ако някой техен събрат по интереси реши да опише българските планини, може спокойно да се довери на техните познания за скоростното покоряване на седемте български планински първенци за три дни - едно наистина голямо изпитание - и изкачването по-късно на десетте български първенци. Преходите често са трудни и дълги, преодолява се голяма денивелация, върви се често без маркировка или без пътеки в търсене на непозната местност. Вдигането на адреналина е приятно, но умът винаги трябва да направлява действията. Без това не може да се премине, да речем, от Парева поляна в Пирин по ребро, спускащо се от Котешкия рид в посока Баюви дупки и от там в Черната вода под Вихрен. Едва ли някой, вместо да пренощува на хижа „Мазалат”, ще се реши да прекара нощта сред дивата природа на река Габровница и след познати и непознати места и обекти. Имало е моменти, когато не са били заедно, но при всяка възможност тандемът се задейства. С горчивина Христо Станев разказва, че не винаги целта може да се постигне въпреки огромното желание. Обстоятелствата понякога обективно не позволяват мечтата да се реализира. Един много рискован траверс в Пирин – Яловарника – Каменица - още не го е допуснал до себе си, но той вярва, че и това ще се случи. Другарят му по планинарство вече го е преминавал и заедно ще постигнат целта. Въпреки риска, въпреки тежестта на изпитанието.





И двамата са били дълго време водачи на групи, но в един момент разбират, че така няма да вземат максимума от планините, и поемат по друг път. Те мислят, че толкова дълбоко са навлезли в пределите на нашите планини, че в един момент са се слели с тях. Според Христо: „В сърцето ми, там, в някой ъгъл, има гравирана планина! В планината винаги влизам чист душевно и излизам такъв.” За Пламен: „Контактът с планината ми носи душевна наслада, спокойствие и удовлетворение. Именно планината е това вълшебно място, което създава моя душевен мир, уравновесеност и най-прелестни изживявания. Усещам, че планината ме обича и именно там, сред планинските предели, е мястото, където мога да осъществя душевен релакс и равновесие. В планината няма прегради между хората, там човек се чувства истински свободен и чист. Там просто си ти! Там набираш нови сили за своята житейска реализация.”

Някой сигурно си мисли, че това са двама странни планинари, в които чудачеството е дълбоко заложено. Друг си казва, че сигурно са прекалено неразумни и рискуват напразно сили, здраве и време. Сигурно са прави. Но знам, че има и такива, които ще погледнат с други очи на подобен вид светоусещане. В тези дни на силно принизяване на духовното такива хора, като тандема Станев – Цанев, са пример как човек може да си намери път, за да бъде по-удовлетворен от много други. С екстремното планинарство на двамата чудаци нашият град става по-интересен, по-колоритен и повече наш.

Милена Николова,
Дружество
„Димитровец”,
гр. Исперих

Активна бе есента за туристите от ТД „Стратеш”

Дългата топла есен на 2017 г. бе пълноценно използвана от ловешките туристи. Масово бе участието им в ежемесечната „Зелена неделя” на 15 октомври с посещение на Батошевския манастир, Соколския манастир, „Етъра”, пещерата „Бачо Киро” и Дряновския манастир. Участие взеха 55 души. По същото време, 13-15 ноември, бе проведен поход в Западна Стара планина с изкачване на първенеца и връх Миджур 2169 м н.в. Той е най-високият връх в Сърбия и се издига точно на общата ни граница. Хубавото ясно време разкри пред 17-те туристи чудесни панорамни гледки от високото. Водач на похода бе председателят на дружеството Светослав Генков. Тридневната програма включваше и посещение на Лопушанския манастир „Св. Йоан Кръстител”, новооткритата пещера „Венеца”, град Чипровци и Историческия му музей, природния феномен Белоградчишки скали и намиращата се там крепост. Лопушанският манастир е опожарен през XVI век по време на турското иго. Възстановяването му започва през 1850 г. от архимандрит Дионисий, който откупил от османската власт правото да построи храм, по-голям от джамия, върху земи, дарени от жителите на с. Лопуш. Църквата е построена за 6 години по подобие на тази в Рилския манастир - с три кораба и 5 кубета, и днес е третата по големина манастирска църква в България. Манастирът е бил сред любимите места на Иван Вазов, който е написал тук една от главите на романа си „Под игото”. Всички икони са дело на Станислав и Никола Доспевски. През 1973 година Лопушанският манастир е обявен за архитектурно-художествен паметник на културата. Пещера „Венеца” край видинското село Орешец е открита и облагородена за посещение през 2015 г. по европрограма с атрактивно осветление и модерни рампи и пътеки. Поради голям интерес тя за втори път е включена в походите на дружеството ни. Историческият музей в Чипровци събуди жив интерес с богатата си експозиция на постиженията на трите школи: Книжовната, Златарската и Килимарската.

На 11-12 ноември бе проведен двудневен поход до хижа „Чучул”, близка за нас цел, разположена живописно на северните склонове на Централния Балкан, на височина 1379 м, сред вековна букова гора.

Ноемврийската „Зелена неделя” на ТД „Стратеш” на 26 ноември бе посветена на историческото наследство на Велико Търново. Посетихме хълма Трапезица, открит преди година с реставрирани основи на църкви, крепостни стени и кули на южния вход. Прекрасната гледка към Царевец бе забулена в мъгла, но Посетителският център предлага атрактивни визуализации - макети и видеоклипове, заснети от въздуха. Преминахме по Владишкия мост, потънахме в чудотворната атмосфера на историческата църква „Свети 40 мъченици” с царските каменни надписи на колоните и гробовете на Калоян и други знатни личности. Видяхме църквата, построена от нашия „земляк” цар Иван Александър, и се разходихме по пъстрата Самоводска чаршия. Любезно бяхме поканени в експозиционните зали и галерии на Хана на хаджи Николи, днес собственик е чужденец, почитащ българското културно наследство. Отбихме се до Къщата с маймунката на Кольо Фичето. Отдадохме почит на паметника „Майка България”, посветен на загиналите в 4-те войни в края на XIX и началото на XX век: Руско-турската 1877-1878 г., Сръбско-българската 1885 г., Първата балканска 1912-1913 г. и Първата световна война 1914-1918 г., построен със средства, дарени от населението на Велико Търново. Възхитихме се за пореден път на Паметника на Асеневци, посветен на царете Асен, Петър, Калоян и Иван Асен II, построен през 1985 г., при навършването на 800 години от въстанието на братята Асен и Петър. Вихрени конници - четиримата Асеневци около меч, издигнат в небето, символ на мощта и възхода на средновековна България.



На връх Миджур



На Сливешкия манастир „Св. Богородица” - Ястреб

На 10 декември 2017 ловешките туристи поканиха свои приятели и съграждани на „Зелена неделя” - разходка до манастира „Св. Богородица” в местността Сливешки ливади край града. Създаден е през XIV век по времето на цар Иван Александър. Наричан е още и „Ястреб“. Пътят до него лъкатуши между скалистите хълмове и меандрите на р. Осъм. Отдадохме почит и на Кървавия камък, исторически надгробен паметник от камък, поставен в памет на избитите на 15 юли 1877 г. ловчанци по време на Руско-турската война 1877-1878 г. Добре подготвен водач с истории и коментари за всяка забележителност по пътя бе Светослав Генков. Тази разходка, както и пролетната „По люляковите хълмове на Ловеч”, продължават традициите на основателите на ТД „Стратеш” през 1902 година, чиито първи прояви са били излети в живописните околности на Ловеч. Участие взеха 25 души, сред които и младата италианка Франческа Виола, доброволка в Ловешкото сдружение „Екомисия 21 век”.

Според светата легенда манастирът е бил опожарен от турците по време на османското робство в 1690 г. от войските на Селим Гирай, отиващи в помощ на османската армия при военните й действия срещу Австрия. Тогава и голяма част от населението в района на реките Осъм, Вит, Панега и Искър са подложени на изтребление и насилствено ислямизиране. Оцелелите монаси се отправили по течението на река Осъм към планината, там се установили до малка дървена църквичка и дали началото на Троянската света обител. Преданието разказва, че за да не бъде поругана иконата и от нашествениците, Света Богородица пратила ястреб, който я грабнал от пламъците и я занесъл в подножието на Стара планина, и то точно на мястото, където сега се възвдига Троянският манастир. Съвременна легенда гласи, че възстановяването на манастира край Ловеч става след появата на образа на Богородица преди 4 години на скала над извор в близост до манастира. Обратно към града се върнахме по древния Римски път, част от Виа Траяна и скалите на хълма Стратеш, предлагащи спираща дъха гледка над центъра на Ловеч.

Последна проява на ТД „Стратеш” на 16-17 декември бе двудневен поход по билото на Балкана: Беклемето - заслон „Орлово гнездо” до хижата на дружеството - „Дерменка”. На границата на сезоните, в силен вятър, през първия ден 17 души достигнаха заслон „Орлово гнездо” и, подкрепени с топъл чай, вече в по-тихо време - гостоприемната и топла хижа „Дерменка”. Вечер като на хижа - разговори, спомени, шеги, песни и танци. През нощта срещу неделя натрупа сняг и зимата влезе във владенията си. Чудесен организатор и водач бе Бисер Банчев.



На Заслон „Орлово гнездо”

Следващата проява бе еднодневният „Поход по последните стъпки на Апостола” на 26 декември 2017 г. от кв. Вароша - Галерията до местността Пази мост. Проявата се организира с финансовото съдействие на Община Ловеч. Ушито е знаме с лика на Левски и рекламни тениски за похода.

На 13 и 14 януари 2018 г. ТД „Стратеш” – гр. Ловеч, традиционно открива новата туристическа година с поход до хижа „Тъжа”.

Д-р Дарина Петрова

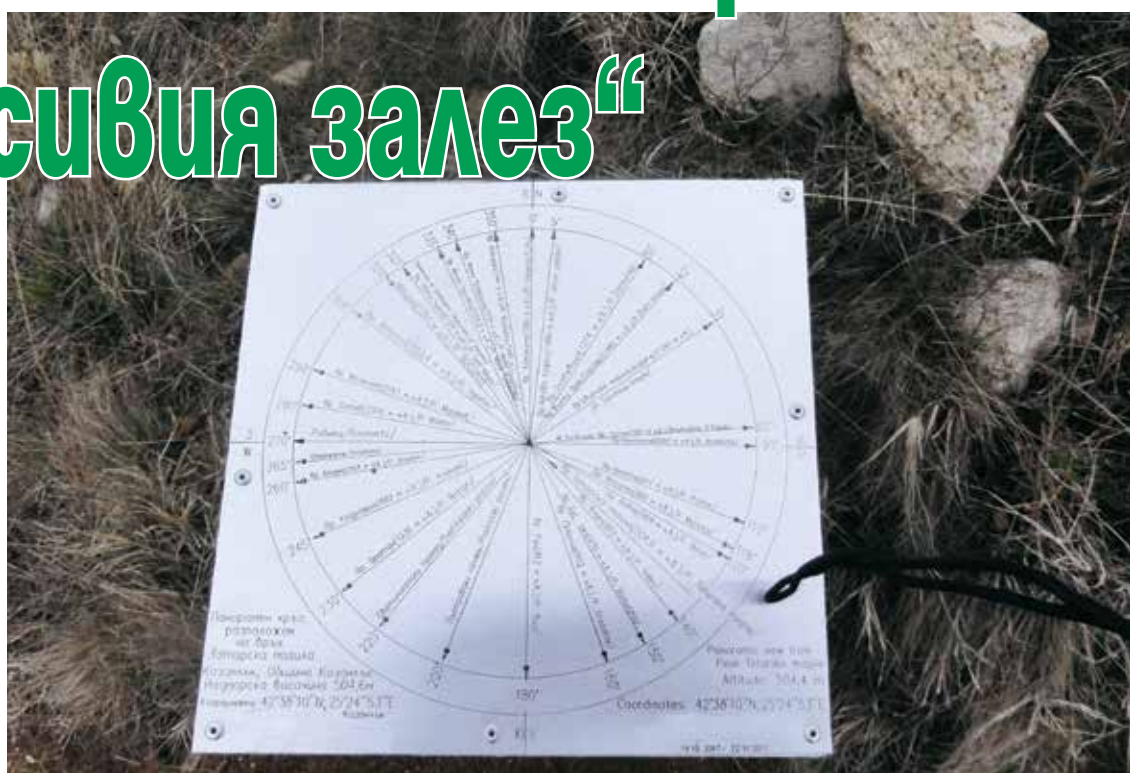
До Мацаков камък в Осогово

Любители на планината от Туристическо дружество „Осогово“ - гр. Кюстендил, си направиха разходка до скалното образувание Мацаков камък в Осогово. Панорамната гледка към Кюстендилското поле и планините около него, разкриваща се от гранитната скала, е невероятна. Името на тази скала не е случайно. Думата „мацак” е от края на 19 век в България, древнославянска е и значи здравеняк, силен, широкоплещест. Мацаков камък се състои от три основни масива, като най-високият от тях достига до 50 м. Въпреки ронливите участъци и многото лишеи, скалите са подходящи за класическо традиционно катерене. Човек, като се изкачи до нея, се чувства прекрасно. Това е едно от най-красивите места в Осогово.

Силвия Михова,
секретар на
ТД „Осогово“,
гр. Кюстендил



Панорамни кръгове на Татарската могила и „Красивия залез“



След поставените през 2005 г. панорамни кръгове на върховете Исполин (1523,4 м н.в.), Малък Търсовец (1355,2 м н.в.), Жълти бряг (1485 м н.в.) и през 2014 г. на Мегалита (572 м н.в.) край с. Бузовград, на 18.12.2017 г. казанлъшките маркировачи от Туристическо дружество „Орлово гнездо“ монтираха на Тюлбето още две ориентиращи установки.

На панорамните кръгове (хоризонтални плоскости с размери 270х270 мм) са означени със стрелки върховете на Стара планина и Средна гора, които се виждат от съответното място. Плоскостите (със специално атмосфероустойчиво покритие) са поставени на тръбни колони, бетонирани в земята.

Кръговете се намират на връх „Татарска могила“ (504,6 м н.в.) и в северозападната част на местността „Красив залез“ (421 м н.в.). Те спомагат за ориентиране в околността и за повишаване знанията за топонимната култура на жителите на община Казанлък.

Изработването и монтирането на ориентировъчните съоръжения са дело на доброволците - казанлъшките планинари В. Скордева, М. Гунев, Кр. Кискинов, П. Михалев, Хр. Желязков.

Христо Ангелов

Конкурс на името на Щастливеца

Меча мисъл

Мече... Толкова наблизо, че ако беше пожелало, щях да усетя топлия му дъх... Вместо това се втурна надолу и сухата шума заскоса под лапите му. После дойде страхът… Навярно вика родителката си или самата тя върви някъде зад него - грижовната майка, която следва покорно детето си.

Ускорих крачка… Пътеката се виеше само нагоре - дълга и стръмна. Може и да не е била чак толкова стръмна, но тогава ми изглеждаше, все едно че съм пусната в чаша с гладка повърхност, по която се опитвах да се изкатеря, а тя - на всичкото отгоре, беше… мокра. Слънцето беше далеч - бяхме в ниското, дори не се опитах да изправя глава, за да погледам синьото на небето.

Около - пред и зад мен, в различни форми - приклекнали, полуизправени, на два и на четири крака, спотаяваха се, дебнеха, изправяха се и се втурваха... мечки. Хиляди, безброй, украсени от периферното зрение. Всяко дърво със странна форма ми заприличваше на протегната меча лапа, а настъпена погрешка суха пръчка - на приближаваща майка стръвница.

Мечето отдавна беше изчезнало в ниското, а аз значително се бях отдалечила от мястото на внезапната ни среща, но съзнание и подсъзнание даваха повод на будното ми въображение, даваха сила, за да работи, да ме държи в странно очакване...

Мисли, рояк от мисли ме заля. Мислих за нея, колко бяхме виновни, как ни завлече онова, което някак негласно си бяхме обещали. Да бъдем приятелки! Чувствах се виновна и колкото и каквито извинения да търсех, нито едно не се оказа толкова облекчаващо товара на стореното.

Оная мечка беше още зад мен и нямаше нужда да се обръщам - знаех, че - рано или късно ще ме настигне. Неведнъж се опитвах да върна времето в мислите, да поправя грешката, да залепя здравото, преди да се счупи, да намеря топли и искрени думи за онова, което можеше да се случи..., което се случи...

Какво правех?

Бягах от мечка, която ме преследваше извън времето, която толкова лесно намираше пулса на страха ми, вината и срама, че съм допуснала нещо подобно да се случи. Бягах от мечка, която знаеше всичките ми слаби места, която имаше предимство пред мен, защото не беше слаба и защото не се извиняваше постоянно, дори не чувстваше нужда да го прави. Бягах от мечка, която беше стократно по-силна, по-мощна, по-величествена и по-благородна...

Слънцето изби на лицето ми. Омеси се с потта и приглуши гръмките удари на сърцето. Лизна ме вятър. Стара планина си играеше с мен. Излизах от гората, дори да не бях готова, краката успокоиха своя ход. Мислите се разпрегнаха и усетиха широкото на поляната пред мен.

Така беше редно. Сбогувах се с гората и с мечката, без да се обръщам. Знаех, че тя още е там и след броени дни щяхме отново да се срещнем...

Дора Петрова

ОБЯВА

Управителният съвет на сдружение с нестопанска цел за обществеполезна дейност Туристическо дружество „Родопея“, с. Ягодина, област Смолян, на основание чл. 26 ЗЮЛНЦ и чл. 24, ал. 1 от Устава, свиква общо отчетно събрание на сдружението на 24.03.2018 г., от 12:00 часа, в хижа „Тешел“ - с. Тешел, община Девин, област Смолян, при следния дневен ред:

1. Приемане на отчет за дейността на УС на сдружението през 2017 г.;
2. Приемане на отчетен доклад на Контролния съвет за дейността на сдружението през 2017 г.;
3. Приемане на годишния счетоводен отчет на сдружението за 2017 г.;
4. Приемане на нови членове в сдружението;
5. Приемане на Календарен план за дейността на сдружението за 2018 г.;
6. Приемане на проектобюджета на сдружението за 2018 г.;
7. Избор на делегат за ОС на БТС през 2018 г.;
8. Разни.

При липса на кворум, на основание чл. 27 от ЗЮЛНЦ, Общото събрание ще се проведе същия ден в 13.00 часа, на същото място и при същия дневен ред и ще се счита за законно независимо от броя на присъстващите членове на сдружението. Поканват се всички членове на сдружението да участват в Общото събрание.

ПОКАНА

Управителният съвет на ТД ,,Чудни скали” - гр. Айтос, на основание чл. 26 ЗЮЛНЦ, свиква Общо събрание на дружеството на 27.01.2018 г. от 9.00 часа в заседателната зала на Община Айтос при следния дневен ред:

1. Отчет за дейността на ТД ,,Чудни скали” - гр. Айтос за 2017 г.
2. Отчет на Ревизионната комисия за 2017 г.
3. Приемане план за дейностите на ТД ,,Чудни скали” – гр. Айтос, за 2018 г.
4. Разни.

При липса на кворум, на основание чл. 27 от ЗЮЛНЦ, събранието ще се проведе същия ден от 10.00 часа на същото място и при същия дневен ред.

От ръководството

ПОПРАВКА

В бр. 12/2017 г. на в. „Ехо” в статията „Кестенова вечер в Петрич” е допусната грешка. Името на председателя на БФТВ е Румен Узунов. Моля читателите на вестника и Румен Узунов да ме извинят!

С уважение:
Донка Янева,
автор на статията

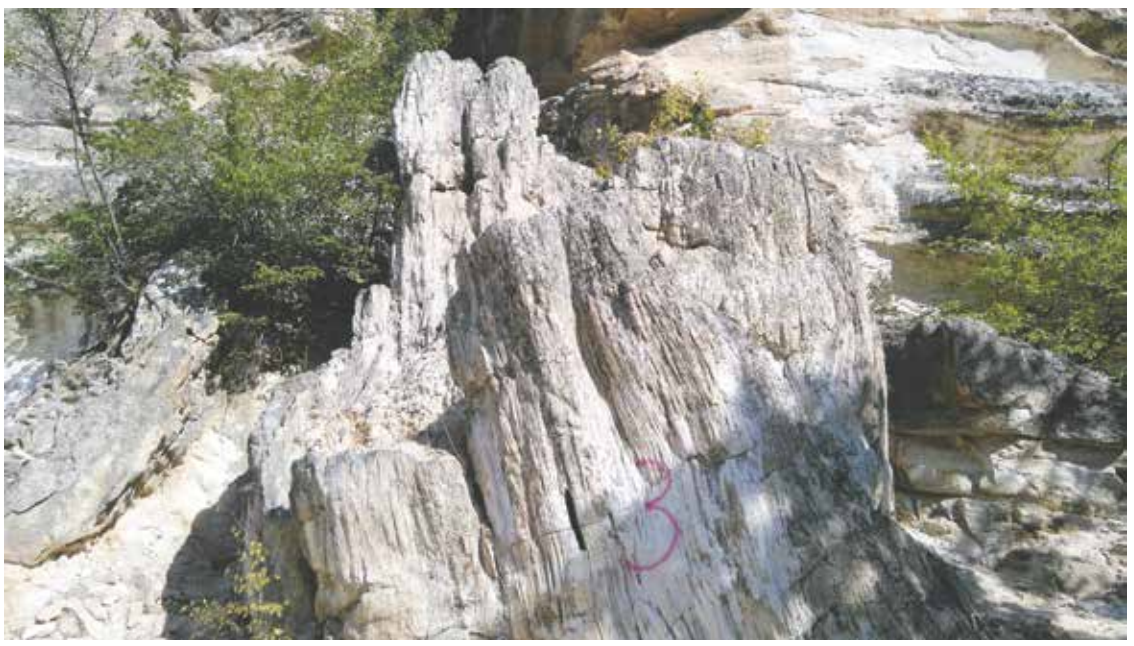
Да възстановим изгорялата хижа „Кашана”



Скъпи туристи, имаме спешна нужда от помощ, за да възстановим претърпялата неотдавна пожар хижа „Кашана”. На първо време набираме средства за ремонт на покрива и ни е необходим дървен материал и цигли. Всяка подадена ръка ще ни бъде от полза. Средствата се набират по сметка: BG25CECB97901021614500CECBBGSF - Сдружение „Туристическо дружество Старопланински турист” – гр. Етрополе.

Туризъм с откривателски дух, или деветдневно туристическо приключение

Продължение от бр. 12



В района на с. Равен има още един невероятен обект, който не бива да пропускате – местността Казан дере или Казан беюг. До нея се стига от махала Въз на с. Равен. Маркирахме пътеката от началото на махалата с оранжев спрей. Ако не откриете маркировка, просто попитайте местните хора – много са отзивчиви. След последната къща, вървейки надолу, ще видите вляво дървени капаци на скалата – зад тях има кайначе с хубава вода за пиене. Тръгнете по пътеката вдясно, която после тръгва надолу. Ще видите първо най-голямата скала с форма на човешко лице - Джиневиз кайларъ, както я наричат местните хора. Слезте долу до дерето и се насладете на гледката, която е приготвила за вас реката – снежнобели скали, прорязани от реката, и чисти, невинни синьо-зелени очи, с които ви гледа водата от дъното на скалните казани. Поемете по пътечката надолу под скалата. Ще видите и други скали и ако имате въображение, ще откриете различни лица. А на някои от тях високо горе има и скални ниши. След като видите и последната скала от другата страна на рекичката, не се връщайте, а продължете надолу. Ще останете приятно изненадани от водоскоците и малкия казан.

Ако не сте посещавали светилището на Орфей край с. Татул, което е много близко до вас, можете да се разходите и до там, но ако вече сте били – няма смисъл да ходите пак, защото от 2008 година няма нищо ново.

По пътя от Момчилград към Златоград задължително спрете на каменната гъба след с. Дибич, а след завоя - и край огромните скални фигури „Крокодилите“ – голям, малък и среден; 8-те бизона, а при добре развита фантазия можете да откриете и други фигури. Пейзажът наоколо е много красив. Ако разполагате с поне 1 час, заслужава си да се изкачите върху скалните фигури и да доразвиете въображението си за приложението на издълбаните от някогашните хора дупки в тях. Ако имате късмет да срещнете някой от местните жители, въоръжете се с търпение и ще научите интересни неща за района. Заредени с много положителна енергия и в приповдигнато настроение, потеглихме към Златоград. За жалост, пътят не е много добър.

В Златоград има какво да се види. Струва си да нощувате в града и да си купите топъл, ръчно направен хляб.

На път за пещерата „Ухловица“ се минава покрай гр. Мадан. Непременно се отбийте в Музея на родопския кристал и в пещерата „Шаренка“, която някога е била мина – очаква ви приятна изненада. Ще са ви нужни общо 3 часа. Преди кв. Устово на гр. Смолян вдясно се намира разклонът за с. Градът и Момчилова крепост. Гледката от върха на крепостта е страхотна. За жалост се виждат и големите кафяви масиви, умиращи борове, сякаш есента предсрочно е дошла. За отбивката си заделете час и половина. С чудесната екскурзоводка в пещерата „Ухловица“ преживяхме едночасова красива подземна приказка. Продължихме напред до с. Могилица и Агушевите конаци – страхотни архитектурни решения. На връщане след с. Кошница може да се отбиете вдясно от пътя, за да посетите „Проходната пещера“, над която е крепостта „Калето“. Гледката от крепостта е чудесна. Поглеждайки към селото, веднага ще си обясните откъде идва името му. Предполагам, през есента ще е най-красиво и точно отговарящо на името си – кошница с прекрасни цветя, дървета и треви. Можете да слезете и по пътеката от крепостта на юг и надолу – обикаляйки върха от изток.

В района има още една пещера - „Водната“, която може да се посети, но ще ви трябват 4-5 часа за нея и трябва предварително да се обадите по телефона за екипировка и водач. Препоръчваме ви да нощувате в Смолян – вечер е много красив.

Рано сутринта тръгнете към Каньона на водопадите в посока с. Мугла. По пътеката има много мостчета и дървени стълби. Въоръжете се с търпение и няма да съжалявате. По камъните в коритото на реката има червен мъх или къси червени водорасли, които, снимани на свръхчувствителност, ще ви покажат страхотни картини. Най-големият водопад е „Орфей“ и през есента е възможно да се снима отдолу цялата му красота, а в основата му се оформя красива двойна дъга. Препоръчваме ви да не се връщате по същия път, а да продължите по маркировката за гр. Смолян, като посетите и трите площадки за наблюдение. Целият преход ще ви отнеме около 4 часа. На връщане тръгнете по посока Пампорово и посетете Смолянските езера. Там може да похапнете за обяд и ще имате време дори да се изкачите по добре маркираните и оформени алеи на емблематичната за града скала „Невястата“. В началото на пътеката има разклонение. Можете донякъде да се качите по скалите вляво, но ви препоръчваме да се върнете и да минете по широката алея вдясно към детската площадка. Освен приятната миризма на борова гора и прохладата, от информационните табели по цялата алея ще обогатите знанията си за растителния и животинския свят. Препоръчваме ви да се изкачите на всяка възможна за вас скаличка и да се насладите на гледката, но най-красива е финалната! С часове можете да се наслаждавате на планината и на езерата. Ако разполагате с още ден, може да отделите време за връх Снежанка с кулата, Орфеевата скала и Пампорово.



По пътя към Пловдив има също доста интересни места, за които има указателни табели, но ние сме ходили на всичките по няколко пъти и затова избрахме по-непопулярни. И така, нощувахме в курорта Нареченски минерални бани, където все още е запазена традицията почиващите да се събират вечер в ресторанта или в дискотеката и да приложат още една процедура на лечение – прекрасна музика и много танци, забравяйки за проблемите на всекидневието.

Пред тунела преди Бачковския манастир, вдясно, има невзрачна табелка за водопад „Сливодолското падало“ и хижа „Марциганица”, а вляво е рибарникът „Тунела“. Поехме към водопада. По-големите водопади са три. Първо се срещате със средния по големина, после с най-големия и… повечето посетители се връщат. Ако искате да заснемете красотата на целия водопад, ви предлагам да му направите панорамна снимка. Предлагам ви също така да продължите по пътеката нагоре. Ще излезете на огромна бигорова тераса. Продължавате по пътечката вдясно и ще се озовете пред невероятната красота на малки бигорови тераски, целите в зелен мъх, малки пещерички с невероятни бигорови форми и цветове. През есента няма толкова вода и можете спокойно да се изкачите по тях като по стълби и да минете на по-горното ниво. Най-отгоре отново пътят ви ще се раздели на две. Левият води до най-малкия водопад, който по всяка вероятност е край на много по-голям, защото горе, зад скалите, се чува грохот на падаща вода, но лично ние не можахме да открием път до там. По лявата пътечка се стига в подножието на масивната скала, където някои добри хора са направили аязмо - кайначе, окичено с кръст и икони. Водата извира от скалата, а когато долепите ухо до нея, ще чуете бученето на подземна река или водопад. Връщането е по обратния път и можете да снимате онова, което сте пропуснали. За водопада трябва да отделите около 4-5 часа. Ние предпочетохме да се върнем в Наречен и да изкараме още една вечер на забрава.

Рано сутринта потеглихме към Бачковския манастир, за да запалим по свещица за здраве, да благодарим на Бог за благодатта и да оставим своята, макар и малка лепта за поддръжка на храма. Потеглихме към Асеновград, с. Червен, Горнослав, Орешец и Белинташ. Маркировката е добра и няма как да не стигнете до целта, но трябва предварително да сте прочели за мястото, защото там няма информация за него. А районът ще ви поднесе доста материал за размисъл и ще заработят на пълни обороти фантазиите ви. Може да полегнете в някоя вдлъбнатина на скалата или да поседнете като в кресло и да се потопите в света на мистичното. Панорамата също е великолепна. Дори можете да планирате следващ преход в района. Ако разполагате с още един ден, оставете колата в с. Мостово и, запасени с храна за деня, поемете на около 9-часов пешеходен преход до Кръстов връх (Кръстова гора), Караджов камък, махала Ряката, по долината на р. Сушица до с. Мостово.

За жалост, разходката из невероятната Родопа планина за нас приключи и трябваше да се върнем към ритъма на забързаното ни всекидневие.

Снежанка Димитрова,
планински водач,
гр. Велико Търново

На разходка в Търговище

Ако никога не сте били в Търговище, а само сте чували за него, каним Ви на кратка разходка.

Градът е разположен в североизточната част на България, в подножието на Преславската планина. Надморската височина е 185 метра, а населението - 36 384 души. Заедно съжителстват три етноса – българи, турци и роми.

Разходката ще започне от възрожденския квартал „Вароша”. В него се намира храм „Успение Богородично”. Градежът му е направен от известните тревненски майстори уста Димитър Сергюв и Генчо Новаков през 1851 г. Църквата е с трикорабна конструкция в старобългарски стил без кубе. Камбанарията е по проект на италианския инженер Фурлани. През 1949 г. при пожар изгарят покривът и колоните, но след две години са възстановени с доброволен труд. В квартал „Вароша” се намират още Славейковото училище, строено през 1863 г. (днес Исторически музей), Хаджи-Ангелова-та къща (етнографска експозиция), Къщата на хаджи Руси (археологическа експозиция). Тук са и домовете на Никола Симов – Куруто - знаменосеца на Ботевата чета, на художниците проф. Никола Маринов и Стефан Куцаров.

Освен църквата „Успение Богородично” в Търговище има още два храма. Църквата „Св. Иван Рилски”, която е завършена през 1936 г., се намира в централната градска част. Там е погребан нюйоркският митрополит Андрей (1886-1972) - основател на българските епархии в Америка, Канада и Австралия. В нея има уникален иконостас, резбован през 1961г. от проф. Петър Кушлев.

Мюсюлманският храм „Сахат джамия” е построен през XVIII в. Вътрешните стени на залата за молитва са изписани с арабски текстове от Корана и са декорирани със стилизирани растителни и геометрични орнаменти.

След като обходите част от архитектурните забележителности в града, които се намират близко помежду си, още същия ден можете да починете сред красивата природа в местността Борово око. Там се намира езеро, носещо същото име, в което през лятото можете да видите големи екземпляри шаран и бял амур, плуващи на воля. Децата ще се забавляват, хранейки ги с хляб, докато вечеряте на спокойствие в ресторант „Борово око” под звуците на приятна музика, смесена с песента на щурците.

В същата местност се намира и Художествена галерия „Никола Маринов”, която съхранява богат фонд от произведения на изкуството. В нея се пази и обогатява най-голямата на Балканите акварелна сбирка.

Друго място, подходящо не само за отдих, но и за екотуризъм, е естественият лесопарк, който се намира на 7 км южно от града, на пътя от София за Варна. Местността Парка е обявена за база за отдих през 1927 г. Интересни природни забележителности са: „Коня” – уникално оформена фигура върху почти отвесния източен склон на Лале Балкан, пещерата „Марина дупка”, природният феномен „Водопада”. Зоната за отдих е богата на люляк и на рядко срещащото се „Урумово лале”.

В местността Парка се намират модерните хотелски комплекси „Белият кон” и „Рай”, на 100 м един от друг. В близост до тях се намират хотел „Панорама” и хижа „Младост”.





В същата местност можете да разгледате древния град Мисионис – визитната картичка на Търговище.

Обектът е включен в 100-те национални туристически обекта на БТС под № 81. Крепостта може да се посети самостоятелно безплатно или срещу платена беседа с екскурзовод от Информационния център, разположен в Ловния парк, в началото на пътя за крепостта или с предварителна заявка в Регионалния исторически музей – Търговище. Посещение на крепостта Мисионис с екскурзовод – 2.00 лв. на посетител.

Мисионис, до неотдавна известен като „Крумово кале”, се датира от периода на ранновизантийската и средновековната българска история (IV-VI, IX-X, XII-XIV в.). Стените на късноантичната и средновековна крепост заграждат площ с неправилна форма от 21 дка. Тя е частично проучена от проф. Димитър Овчаров, при което е установено, че е изградена през V в. и е разрушена при нашествията на славяните през VI в. През IX-X в. върху крепостта е съществувало ранносредновековно българско селище, тясно свързано с културата и икономическото развитие на намиращата се в близост столица Велики Преслав. По време на Втората българска държава (XII-XIV в.) крепостта е възстановена и леко изменена. Превръща се в голям търговски център. Разрушена е окончателно при нашествието на османските завоеватели в края на XIV в. Тогава населението на големия и развит античен и средновековен град се премества и установява в сегашния град Търговище, където е съществувало малко селище.

Връщайки се към историята на Търговище, не може да не разкажем за произхода на сегашното и предишното име на града – Ески Джумая. И двете имена са свързани с развитието на голям панаир по тези места. Районът от стари времена е предпочитано място за живот и търговия – от ранновизантийския период до падането на България под османско владичество през XIV век. За първи път старото наименование на селището - Ески Джумая (стар петъчен пазар), се споменава през 1573 г.

Едно от преданията за възникването на панаира ни връща към средата на XVIII век. В първите дни на месец май местното население редовно устройвало край града надпрепускване с коне. Според тогавашния обичай конските „кушии”, редувани с угощения, пехливански борби и увеселения, продължавали цяла седмица. Освен гостите и жителите на града, за да погледат или да участват в състезанията, пристигали и много любопитни зрители от околните села. Стичането на толкова хора на едно място дало добра възможност на предприемчиви кафеджии и продавачи на дребно да увеличат и оборота, и печалбите си и стимулирало търговията с различни стоки, на първо място - с добитък. Постепенно се включили производители и търговци на селскостопански произведения, започнали да изнасят за продан стоката си и занаятчии от града: сарачи, грънчари, абаджии. Въпреки че конните състезания се провеждали докъм 1840 г., панаирът продължил да се нарича „кушия” и да започва с т.нар. „камшик панаир” или „хайванпазар”, който дава сериозен тласък за развитието на скотовъдството в региона.

Днес традицията е съхранена и обновена. През месец май 1992 г. е открито първото „Изложение Търговище” в рамките на традиционния пролетен панаир. В залите на Художествената галерия „Никола Маринов” своята продукция ежегодно демонстрират производители и търговци от български и чуждестранни фирми.

Освен място с история и традиции, Търговище е авторитетен и активен културен център. Домакин е на традиционни национални и международни прояви: „Празници на женските и девическите хорове”, театрален фестивал „Дни на големия театър в малкия град”, международен фестивал на спектакли за деца „Вълшебната завеса”, фестивал на духовите оркестри, фолклорни събори и др. Тук се организира и международният пленер за акварел „Никола Маринов”.

Децата и младите хора в Търговище имат възможност да се занимават с различни форми на изкуство в Младежкия дом - Търговище, Обединения детски комплекс - Търговище, Читалище „Напредък” и в частни клубове и школи. Културният афиш на града е богат. Ще ви бъде забавно да гостувате тук, когато деца с народни носии се надпяват на площада, когато духовият оркестър свири привечер в централния парк или когато професионален ансамбъл „Мизия” танцува на големи празници.

Спокойствие и красиви паркове, интересна култура и богата история, какво още й трябва на една приятна ваканция? Просто някой, с когото да я споделиш.

Екип на Областна администрация, гр. Търговище

За ТД „Осогово” изминалата 2017 г. беше много успешна



В края на всяка година с новогодишно тържество туристите от ТД „Осогово“ - гр. Кюстендил, изпращат старата година. Успешна и много силна бе 2017 година за дружеството. В амбициозния календарен план на дружеството за годината туристите от Кюстендил посетиха многобройни обекти както в страната, така и в Сърбия, Македония, Гърция, Полша, Унгария и др.

Трудно ни е да определим кое от всички е най-доброто. Безспорно най-вълнуващо беше изкачването на връх Риси (2499 м н.в.) в Татрите от словашка страна и слизането към Полша.

Екскурзионното летуване е най-добрият начин за почивка в планината. Добра компания, красива природа и прекрасно настроение, далече от цивилизацията и суетата на света. Желаещите бяха толкова много, че се наложи да се сформират две групи. Така за две седмици се докоснахме до позабравената Средна гора. Туристи почти не срещахме през цялото време, но красотата и очарованието на планината ни накараха да я преоткрием и отнесем светли спомени в душите си.

Който се е разходил из България, се е уверил, че страната ни е красива. Но който е видял Родопите, е сигурен: България е неземно красива! Вековни гори, чист въздух и бистри като сълза извори са само част от пейзажа, на който се наситиха сетивата ни на екскурзионното ни летуване в Родопите. От 24 до 28 май ние посетихме: Ситовски надпис, с. Ситово, с. Лилково, хижа „Персенк”, връх Малък Персенк, хижа „Скалните мостове”, Чудните мостове, хижа „Кабата”, връх Цирикова черква, скален феномен Костен камък, водопада Скакалото, с. Орехово, водопад Сливодолското падало и Бачковския манастир.

Планината Беласица е изключително интересна и малко позната планина, разделена между три държави (България, Македония и Гърция). Сгушила е вековни кестенови и букови гори, обширни високопланински поляни и множество водопади. Прохладата на планината я почувствахме с приятна и зареждаща разходка до Смоларски и Колешански водопад в Македония и Срамежливеца, Мангъро и Дъбицата в българската част на Беласица.



Разбира се, изкачването на върховете Радомир и Тумба бяха най-върховното ни изживяване за тридневната ни екскурзия.

Незабравими са спомените ни от удивителните гледки, които се откриваха от отвесните скали в подножието на връх Солунска глава на планината Якупица в Македония. Пътят до Царев връх в Осоговската планина, връх Кадийца в планината Влахи, Водно и каньонът Матка ни разкриха красотите на македонските планини.

За пореден път се убедихме, че Гърция е една малка съкровищница.

За три дни посетихме две от най-красивите пещери в Гърция - пещерата Маара (Ангитис) и Алистратската пещера. Забележителностите на град Кавала, Керамоти, остров Тасос. Преходът нагоре към планината Ypsarion е труден, но много интересен. Великолепните гледки към върховете Пророк Илия, Цутула и Фонас си струваха всяка крачка.

„Приключение по устието на река Места“ – така нарекохме следващата ни екскурзия в Гърция. Водопадът Ливадитис е един от най-високите в Родопите - около 40 метра на водния пад, изливащ се отвесно от стените на нагледен непристъпния каньон. Разходката ни по дефилето на река Места, по изсечена в скалите живописна пътека, ни предложи незабравими гледки. В девствената крайречна лонгозна гора, наречена Коджа орман - Голямата гора, дърветата достигат до 40 метра и е истински рай.

Сърбия също ни предложи много приятни изненади. Разгледахме Злотска пещера (Лазарева пещера), една от най-големите пещери в Сърбия. Опознаването и проучването на Лазарев каньон не е лесно. Каньонът е дълъг (4500 м), дълбок (350-500 м) и с минимална ширина от 4 метра. Планината Ртан с връх Шиляк (1560 м) е с формата на пирамида. Който веднъж е стъпил на него и е усетил необикновеното му влияние, задължително размишлява какво е това място.

В сезона на водопадите се запътихме към затънтените кравища на сръбската Стара планина. Посетихме един от най-красивите водопади в Сърбия – водопада Тупавица. Прекрасно бе и пътешествието из сръбската част на Краището, изкачвайки се до двата най-високи върха (Бесна кобила – 1923 м н.в. и Велики Стрешер – 1876 м н.в.), както и връх Черноок в планината Дукат.

Изключително амбициозен бе преходът в любимата ни Рила. За два дни - седем покорени върха, езера, езера, гледки... Най-хубавите гледки идват след най-тежки преходи. Тази планинарска поговорка е изключително вярна. Перспективата на заобикалящата ни среда се пречупва по неописуем начин с всяка следваща крачка. Колкото повече усилия полагаш, толкова повече усещаш, че си заслужил тази гледка.

Всяка планина те учи на нещо. Ясно е, че Балканът пази своите тайни. Но има и такива, които ще ти разкрие. Същото важи за всяка друга планина, независимо колко е ниска, колко е лесна, колко е опасна. От Лисец, Конявска, Милевска, Осоговска ще разбереш, че не е нужно да си на 2800 м, за да ти натежат краката. Тръгваш си от Пирин и вече знаеш, че опасността дебне на всяка крачка (буквално). След бурята и виелицата на Стража ще имаш едно наум, че през зимата шега не бива, дори и на ниско.

Най-голямото ни постижение тази година бе първото място в конкурса „Дърво с корен – 2017“. Секвоите в местността Ючбунар при с. Богослов, община Кюстендил, събраха най-много гласове и са победители в конкурса. Те ще представят България в международния конкурс „Европейско дърво на годината - 2018”.

Ръководството на ТД „Осогово“, гр. Кюстендил, благодари на всички, които оказаха подкрепа, и им пожелава да продължат да бъдат активни ценители и пазители на природата.

На всички любители на планината пожелаваме много здраве, благодатна и щастлива 2018 година.

Посрещане на новата 2018 година



За посрещането на новата 2018 година група туристи от три туристически дружества ТД „Добротица” - гр. Добрич, ТД „Буйна кръв” - гр. Разград, и ТД „Трапезица 1902” - гр. Велико Търново, се събрахме на хижа „Ален мак” край гр. Силистра.

Програмата предвиждаше да сме там два дни и така на 30 декември по-голямата част от групата пристигна на хижата - настаняване, разходка в околностите и вечерта загрявка за новогодишния купон. Хапване, пийване, танци в умерени количества, за да има сили и за следващата вечер.

Слънчевият неделен ден в края на годината изкара всички навън. Някои се отправиха към гр. Силистра, други към гр. Русе да разгледат ледените скулптури, а трети просто на разходка до близката крепост Меджеди табия. Следобед цялата група се събра и започна приготовлението за вечерта. Всеки се бе зает с нещо: печаха се пържоли, наденици, шишове, правеха се салати и сладкиши, украсявахме и подреждахме масата. Уреченият час настъпи и всички заехме местата си да извикаме мощно „3-4 - НАЗДРАВЕ”, с което и купонът започна - хора, танци, забавни игри и... изведнъж се появиха Дядо Коледа и Снежанка. Подаръци имаше за всички от малки до големи. Малко след като Дядо Коледа си тръгна, настъпи мигът, в които всички излязохме навън да гръмнем шампанското, да си кажем „За много години и да сме живи и здрави” и да се порадваме на фойерверките, които бяхме подготвили. С влизането в столовата децата сурвакаха всички за здраве и късмет, а купонът продължи с пълна сила до ранни зори.

Първият ден на Новата година ни посрещна също топъл и слънчев, но за жалост трябваше да се разделим. Пожелахме си до нови срещи, лек път и много поводи за общи мероприятия през новата година.

Мирослав Кескинов,
ТД „Добротица”,
гр. Добрич

Нова година на хижа „Старият мост”

Поредната нова година вече е факт. На 01.01.2018 година се проведе и традиционната среща на туристи от град Елхово на хижа „Старият мост“, намираща се в близост до градчето. Обсъждайки по-малко и повече известни дестинации, те приеха календарния план за екскурзионните и спортно-туристическите прояви за предстоящата година. Отнасяйки със себе си светлината и топлината на първия януарски ден, членовете на дружеството си дадоха обещание да посетят знайни и незнайни кътчета отново.

Мария Гюзелева, гр. Елхово

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ
НАЦИОНАЛЕН КАЛЕНДАРЕН ПЛАН ЗА 2018 ГОДИНА

НАЦИОНАЛНИ ИНИЦИАТИВИ

№	ВИД НА ПРОЯВАТА	ДАТА НА ПРОВЕЖДАНЕ	МЯСТО	ОРГАНИЗАТОР
1	Национално движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта“	януари – декември	цялата страна	НОК на Движението
2	Национално движение „10-те планински първенци“	януари – декември	цялата страна	БТС
3	Награждаване на носителите на значка „Покорител на 10-те планински първенци“	26 август	Черни връх, Витоша	БТС
4	Награждаване на носителите на златна, сребърна и бронзова значка на Движението „Опознай България – 100 НТО”	ноември	София	БТС, МОН, ММС, МК, МТ, ТД
5	Национално движение „Опознай родния край“	януари – декември	цялата страна	БТС, ММС, областните управи и кметове по места, ТД
6	Дарителска кампания за възстановяване на х. „Богдан”	януари – декември	цялата страна	БТС, ТД

I. НАЦИОНАЛНИ ПРОЯВИ

1	Национални тържества, посветени на 155 г. от рождението на Алеко Константинов	13-20 януари	цялата страна	БТС, ТД, БФТВ
2	Прояви, посветени на Трети март	март	цялата страна	БТС, ТД
3	XIV национален преглед за оцеляване в планини при зимни условия	21-25 март	УЦ „Мальовица“	БТС, ТД „Черноморски простори“ – Варна
4	Национален пешеходен поход „Оттук започва България“	13-15 април	по наредба	БТС, ТД „Мадарски конник” - Шумен
5	Национален женски поход „Пролет 2018”	19-22 април	Родопи	БТС, ТД „Шипка” – Пловдив, БФТВ
6	72-ри национален туристически поход „По пътя на Ботевата чета” Козлодуй – Околчица	28 май - 2 юни	Ботева алея	МОН, БТС, област Враца, ТД „Веслец” – Враца
7	XXX национален песенен празник „Песните на България”	юни		БТС, Сдружение на туристическите хорове в България
8	Национален преглед за оцеляване в планината в летни условия	15–17 юни	Камчийска Стара планина	БТС, ТД „Черноморски простори” – Варна
9	Национален преглед на туристическите умения и сръчности за учащи за приз „Кристален еделвайс”	23-25 юни	язовир „Копринка”	БТС, МОН, ТД „Орлово гнездо” – Казанлък, ТД „Сърнена гора” – Стара Загора
10	Национална туристическа проява за ученици „Шипка 2018”	24 юни	Стара планина	МОН, ММС, БТС, ТД
11	Национален туристически поход Плевен – Карлово „По стъпките на Апостола” – 181 години от рождението на Васил Левски	13–19 юли	Плевен – Карлово	Общински комитет „Васил Левски”, ТД „Кайлъшка долина” – Плевен, община Плевен, БТС, ТД „В. Левски” – Карлово
12	XX национален поход „Черноморски бряг 2018”	14-18 юли	по Черноморския бряг	БТС, ТД „Черноморски простори” – Варна
13	Национален туристически поход „Ком - Емине”	юли	х. „Ком“ – нос Емине	БТС, ТД
14	Национални тържества във връзка със 123 години организиран туризъм в България	27 август	Витоша, Черни връх	БТС, ТД, БФТВ
15	Национални състезания по ориентиране за Купата на вестник „Ехо”	25 октомври	София - Витоша	БТС, БФО, вестник „Ехо”
16	Национална среща на ветераните планински водачи	11-14 октомври	х. „Узана” - Стара планина	КТВ „Троян”
17	Четвърти национален сбор на планинските водачи в България	ноември	УЦ „Мальовица”	БТС
18	Връчване на годишните награди на БТС и Коледно-новогодишен концерт	декември	София	БТС, СТХБ, вестник „Ехо”

II. ПРОЯВИ ЗА УЧАЩИТЕ

1	Зимни спортно-туристически празници	януари – март	цялата страна	МОН, ТД
2	Трети преглед на оцеляване при зимни условия „Мальовица” за ученици	31 март – 4 април	УЦ „Мальовица” - Рила планина	БТС, ТД „Черноморски простори” – Варна
3	Областни състезания по ориентиране за учащи	април	по места	БТС, БФО, ТД, МОН
4	„Движи се и победи” – Ден на предизвикателството – пролетна кампания	28 април - 12 и 26 май	Велико Търново	БТС,ТД „Трапезица 1902” – Велико Търново
5	Туристически походи, посветени на 1 юни – Ден на детето	май – юни	по места	РИО, ТД
6	Туристически походи, посветени на 2 юни – Ден на Христо Ботев и загиналите за свободата на България	май – юни	по места	РИО, ТД
7	Ученически поход по морския бряг	юни	Черноморски бряг	ТД „Черноморски простори” - гр. Варна
8	Спортно-туристически празник за ученици от София, посветен на инициативата „София – Европейска столица на спорта 2018”	юни	Витоша	БТС, Столична община
9	Поход по стъпките на Левски с ученици от с. Челопеч	юли	х. „Равнец”	ТД „Свищи плаз” - Златица
10	Купа „Баташки снежник“ – спортно-туристически триатлон	септември	Пещера	БТС, ТД „Купена” – Пещера
11	Туристически поход от х. „Алеко” до Черни връх, посветен на Световния ден на туризма и инициативата „София – Европейска столица на спорта 2018”	септември	Витоша	БТС, Столична община
12	Спортно-туристически празник „Ксилифор 2018” – есенна кампания	29 септември, 6 и 13 октомври	Велико Търново	ТД „Трапезица 1902” – Велико Търново
13	XXIII национален и международен колопоход „Не на наркотиците”	21–23 септември	Сандански	БТС, ТД „Еделвайс” – Сандански, Община Сандански, със съдействието на РИО и МОН
14	Есенна екоинициатива „Зелена мисия”	октомври	околностите на Велико Търново	ТД „Трапезица” и училищни туристически клубове, Община Велико Търново
15	Подготовка на туристически кадри – учители и ученици	януари – декември	цялата страна	БТС, МОН,ТД
16	Семинари с учители, директори, експерти	януари – декември	цялата страна	МОН, БТС
17	Походи с учители и ученици	януари – декември	цялата страна	МОН, БТС

III. ПЕШЕХОДЕН ТУРИЗЪМ

1	Регионални спортно-туристически прегледи	февруари – март	по наредба	ТД , РИО
2	Поход до х. „Бузлуджа" и х. „Узана"	февруари		ТД „Хемус" – Велико Търново
3	Традиционен лъчеобразен пешеходен и ски поход, посветен на Освобождението на България	27 февруари – 4 март	връх Шипка, Стара планина	ТД „Приста" – Русе ТД „Трапезица 1902" – Велико Търново ТД „Хемус" – Велико Търново
4	Изкачване на връх Св. Илия	3 март		ТД „Родопея" – с. Ягодина
5	Пешеходен поход „Пирин – Славянка", посветен на 3 и 8 март	март	по наредба	БТС, ТД „Момини двори" – Гоце Делчев
6	Преход от х. „Предела" до гр. Котел	април	Стара планина	ТД „Еделвайс"
7	Поход Килифаревски манастир – Къща-музей Филип Тотю – с. Райковци – с. Райковци – х. „Грамадлиева"	април	Стара планина	ТД „Хемус" – Велико Търново
8	Ден на предизвикателството и пролетна кампания „Движи се и победи"	28 април, 12 май и 26 май	Велико Търново	ТД „Трапезица", Община Велико Търново
9	Нощен поход и маратон „Верея 2018"	юни	по наредба	ТД „Сърнена гора" – Стара Загора
10	Ден на интензивното ходене	юни		БТС, ТД
11	Национален туристически поход по Е3 връх Ком – нос Емине (за 3 дни едновременен старт по 9 отсечки, на които е разделен маршрутът)	30 юни – 2 юли	връх Ком – нос Емине	БТС, ТД „Старопланински турист" – Етрополе
12	16-и национален поход „Добруджа и морето"	3 - 4 юни		ТД „Добротица" – Добрич
13	XXXVIII туристически поход „100 км за 24 часа"	16-17 юни	Варненска област	ТД „Владислав Варненчик" – Варна
14	Скоростно изкачване на 10-те планински първенци	23 – 30 юни	планините на България	ТД „Урвич" - София
15	Национален поход Е4 Витоша – Верея – Рила – Пирин - Славянка	8 – 20 юли		ТД „Урвич" и ТД „Родни Балкани" - София
16	Национален поход Е4 Витоша – Верила - Рила – Пирин Славянка	14 – 27 юли		БТС, ТД „Руен" – Пловдив
17	Туристически поход „Моите маршрути" – масово изкачване на връх Мусала	август	Рила	ТД „Свищи плаз 2013" - Златица
18	Национален поход „По стъпките на опълченците"	25-27 август		ТД „Сърнена гора" - Стара Загора
19	Лъчеобразно изкачване на връх Ботев	септември	Стара планина	БТС, ТД
20	Широкомащабна инициатива „Периметър здраве"	октомври	община Русе и Природен парк „Русенски Лом"	ТД „Академик" - Русе
21	Държавно първенство по състезателно катерене за мъже и жени	октомври	Велико Търново	АК „Трапезица 1957" – Велико Търново
22	Преход от с. Дъскотна до нос Емине	октомври	Стара планина	ТД „Еделвайс"
23	Шести традиционен поход „Ден на интензивното ходене"	13 октомври	Скалните манастири около Провадия	ТД „Орлови скали" – Провадия
24	Походи, посветени на 1 ноември – Ден на народните будители	октомври – ноември	по места	БТС, ТД

IV. ЗИМЕН ТУРИЗЪМ

1	Туристически скиатлон „Студенец 2018"	януари – март	хижа „Смолянски езера"	БТС, ТД „Карлък" – Смолян
2	„Витоша – зимен фест"	януари	Витоша	БТС, „София - Европейска столица на спорта 2018"
3	Зимни спортно-туристически празници	януари – март	по места	БТС, ТД
4	47-ми зимен поход с изкачване на връх Мусала	януари – февруари	Рила	ТД „Приста" – Русе
5	Ски рали „Седемте езера" за купа „Сърнена гора"	февруари	Стара планина	ТД „Сърнена гора" - Стара Загора
6	Нощно спускане със ски от Черни връх до хижа „Кумата"	март	Витоша	БТС, ТД „Черни връх" – София

V. КОЛОТУРИЗЪМ

1	Състезание по планинско колоездене	май (2 дни)	Чипровци – Белоградчик	ТД „Темпо" – Монтана
2	7-ми колопоход и участие във Фестивала на зеленината	май (4 дни)	Варна – Бургас - пл. „Странджа"	ТД „Черноморски простори" - Варна
3	Колообиколка на Пирин	23-25 юни	Пирин	БТС, ТД „Еделвайс" – Сандански
4	Колопоход по маршрут: Беклемето – х. „Дерменка" – х. „Добрила" – х. „Дамяница" – гр. Троян	юли	Стара планина	ТД „Кайлъшка долина" – Плевен
5	Ден на велосипеда – първото действащо дървено колело от 1882 г.	октомври	Нова Загора	ТД „Алеко 1900" – Нова Загора
6	Първи велотур Златица	ноември	Златица – Църквище – Челопеч – Карлиево - Златица	ТД „Свищи плаз 2013" - Златица

VI. ВОДЕН ТУРИЗЪМ

1	Национален воден поход по р. Янтра и р. Дунав	29 април – 1 май	по течението на р. Янтра и р. Дунав	БТС, ТД „Приста" – Русе, ТД „Сексагинта Приста" - Русе
2	Национален турнир по водно спасяване „Любен Кантарджиев 2018"	12-14 май	Велико Търново	ТД „Трапезица 1902" – Велико Търново, и партньори
3	Национален воден поход по р. Струма	24–27 май	река Струма	ТД „Осогово" - Кюстендил
4	Воден поход по р. Янтра	27 -30 април	река Янтра	БТС, ТД „Приста" - Русе
5	Национален воден поход „Арда 2018"	юни	по течението на р. Арда и нейните язовири	БТС, ТД „Сексагинта Приста"- Русе
6	Воден поход по р. Тополница	1-2 юли	по яз. „Тополница" и течението на р. Тополница	ТД „Сексагинта Приста" - Русе
7	Воден празник на яз. „Александър Стамболийски" (гребане, плуване, водно спасяване, туристически сръчности, колотуризъм, пешеходство)	15-17 юни	язовир „Ал. Стамболийски"	ТД „Росица" – Павликени
8	Международна туристическа регата по р. Дунав ТИД 2018	август/ септември	река Дунав	БТС, ТД по р. Дунав

VII. ОРИЕНТИРАНЕ

1	Състезания по ориентиране за купа „3-и март”	март	Плевен	ТД „Кайлъшка долина” - Плевен
2	Състезание по ориентиране за купа „Кольо Сидеров”	3 юни	Самоков – Рила планина	БТС, БФО, ТД „Рилски турист” - Самоков
3	Спортно ориентиране за купа „Сърнена гора”	юни	Стара планина	ТД „Сърнена гора” - Стара Загора
4	„С карта из Търновград” – състезание по спортно ориентиране	23-25 март	района на Велико Търново	ТД „Трапезица 1902” – Велико Търново

VIII. СПЕЛЕОЛОГИЯ

1	Пещерен сбор „Пещера 2018”	септември	Родопи	БТС, ТД „Купена” – Пещера
2	Национална пещерна експедиция „Здравковец”	май	по наредба	Българска асоциация по спелеология и ТД „Родопея” - с. Ягодина
3	Вечер, посветена на основателите и строителите на съвременната спелеология – научна конференция	май	по наредба	Българска асоциация по спелеология и ТД „Родопея” - с. Ягодина
4	Крос поход и катерачна среща „Русенско Поломие”	октомври	по наредба	СТПД „Академик”- Русе

IX. ЕКОЛОГИЯ

1	Пролетна и есенна екоинициатива „Зелена мисия” – почистване и частично обновяване на туристически маршрути; засаждане на дръвчета	1–15 април; септември-октомври	цялата страна	БТС, ТД „Трапезица 1902” – Велико Търново
2	Пролетна инициатива „Да почистим България заедно”	май	Централна Стара планина	ТД „Хемус” - Велико Търново
3	Организиране и провеждане на зелени бригади с ученически и младежки групи с ползване на хижите на БТС	юни – септември	планините в страната	БТС
4	Почистване на района на х. „Грамадлива” и „Езерото” и подготовка за зимния сезон	ноември	Стара планина	ТД „Хемус” – Велико Търново

X. НАЦИОНАЛНО ДВИЖЕНИЕ „ОПОЗНАЙ БЪЛГАРИЯ – 100 НТО”

1	Отпечатване и изработване на:		цялата страна	БТС, Издателска къща „Ехо” и НОК на движението „Опознай България - 100 НТО”
	– книжки на 100 НТО	януари – декември		
	– карти – дипляни	януари – декември		
	– значки – бронзова, сребърна и златна	януари – декември		
	– печати и марки за обекти	януари – декември		
	– табели – пътни и информационни	януари – декември		
	– пътеводител „100 НТО“ - на български и на английски език	януари – май		
2	Презентации на движението „Опознай България – 100 НТО“ сред учащи	януари – декември	цялата страна	БТС, ТД

XI. КУЛТУРНИ ПРОЯВИ, ИЗДАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ, ТУРИСТИЧЕСКА И ХУДОЖЕСТВЕНА САМОДЕЙНОСТ

1	Традиционна седмица „Алеко Константинов” - 155 години от рождението на Патрона на БТС	13 -20 януари	София	БТС, Клуб „Приятели на Алеко Константинов”
2	Честване 116 години от основаването на ТД „Трапезица 1902”. Концерти на художествени състави на дружеството и гости от Плевен, Шумен, Варна, Стара Загора и Горна Оряховица	17 март	Велико Търново	ТД „Трапезица 1902” – Велико Търново
3	Поклонение на лобното място на Алеко Константинов по случай 121 години от убийството му	11 май	обл. Пазарджик – село Радилово	БТС,ТД „Алеко” – Пазарджик, ТД „Купена” - Пещера
4	Пролетен карнавал и концерт – отбелязване началото на хоровото пеене на планинарски песни в България	април	хижа „Планинарска песен” – Витоша	Хор „Планинарска песен”
5	Песенен преглед „Прекрасна си, мила Родино”	април	Казанлък	БТС, СТХБ, ТД „Орлово гнездо” – Казанлък
6	Регионален песенен празник „Елате в Плевен”	юни	Плевен	БНС, ТД „Кайлъшка долина” - Плевен, и ТХ „Кайлъшко ехо” - Плевен
7	Песенен празник „Бялата порта”	август	Рила	БТС, СТХБ, ТД „Рилски турист” – Самоков
8	Фолклорно-туристически празник	5-6 септември	Родопите	ТД „Родопея” – село Ягодина
9	Песенен празник „Средногорско ехо”	септември	Стара Загора	БТС, СТХБ, ТД „Сърнена гора” - Стара Загора, Община Стара Загора
10	Национална среща-семинар на председателите на туристически хорове	октомври – ноември	хижа „Планинарска песен”	БТС, Сдружение на туристическите хорове в България
11	Песенен празник на туристическите хорове „Слава вам, будители”	ноември	Пловдив	БТС, СТХБ, ТД „Шипка” – Пловдив, БФТВ
12	Национална среща на туристите ветерани „Кестенова вечер”	октомври	Петрич	БФТВ и КТВ към ТД „Калабак” – Петрич
13	Прояви, посветени на кръгли годишнини от туристическата летопис	цялата година	по места	БТС,ТД
14	Ежемесечно издаване на вестник „Ехо”	цялата година	София	БТС, Редакция на вестник „Ехо”
15	Издаване на карти, книжки, пътеводители на националните туристически движения	цялата година	София	БТС, Издателска къща „Ехо”
16	Издаване на регионални пътеводители на движението „Опознай родния край”	цялата година	София	БТС, Издателска къща „Ехо” и Областните управи
17	Издаване на книги от поредицата „Нова туристическа библиотека”	цялата година	София	БТС, Издателска къща „Ехо”
18	Издаване на рекламни материали за Информационния център	цялата година	София	БТС, Издателска къща „Ехо”
19	Теглене на ежегодната томбола на вестник „Ехо”	февруари	София	Редакция на вестник „Ехо”

XII. МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

1	XXIV международен колопоход – Варна – Констанца - Варна	май–септември (3 дни)	Варна – Констанца (Румъния) – Варна	БТС, ТД „Черноморски простори” – Варна
2	Конференция на Балканския планинарски съюз			БПС
3	Поклонение на гроба на хан Кубрат	6–13 юни	Малая Перешчепина, Украйна	БТС, ТД „Черноморски простори” – Варна
4	Изкачване и тристранна среща на туристите от България, Сърбия и Македония на връх Руен	1 юли	Осоговска планина	ТД „Осогово” – Кюстендил
5	Алпийско изкачване в планината Тяншан – връх Тантенгри	юли/август	планината Тяншан	АК „Трапезица 1957” – Велико Търново
6	Изкачване на връх Гроссглкнер	август/септември	Австрийски Алпи	ТД „Трапезица 1902” - Велико Търново
7	Първи международен колопоход Варна – Сърбия – Железни врата - Варна	15-24 август	България - Сърбия	ТД „Черноморски простори” - Варна
8	Колопоход в Швейцария	юли - август	Швейцария	ТД „Черноморски простори” - Варна
9	XVIII международен поход до връх Тумба	19-20 август	Беласица	БТС, ТД „Калабак” – Петрич
10	Изкачване на връх Ането	август/септември	Пиренеите	Клуб по пешеходен туризъм към ТД „Трапезица 1909” – Велико Търново
11	Международни състезания по ориентиране за купите „Родопея” и „Ягодина” – дневни и нощни	5-6 август	Родопите	БТС, ТД „Родопея” – село Ягодина
12	Туристически пешеходен поход	октомври	Сърбия	ТД „Свищи плаз 2013” - Златица
13	Участие в национални и международни проекти в областта на туризма и туристическите спортове с партньори от съседните страни	цялата година	Сърбия, Румъния, Турция, Гърция, Македония	БТС

XIII. УЧЕБНА ДЕЙНОСТ

1	Ски техника – начално обучение	февруари	УЦ „Мальовица”	БТС
2	Планински водачи – зимен профил	март	Рила планина, УЦ „Мальовица”	БТС
3	Планински водачи – зимен профил	февруари – март	Стара планина, Етрополски балкан	БТС
4	Планински водачи – зимен профил	февруари	Стара планина, Врачански Балкан	БТС
5	Обучение на хижари на хижи, предоставени от БТС за стопанисване и управление от ТД	април	по региони	БТС
6	Обучение на активисти от ТД по маркировка на туристическите пътеки	април	по наредба	БТС
7	Пролетен и есенен семинар с учители – ръководители на туристическата дейност в училище – походни и обучителни дейности сред природата	април ноември	УЦ „Мальовица” УЦ „Момина крепост” хижа „Планинец”	БТС, Столична община, ТД „Трапезица 1902” – Велико Търново
8	Курсове и семинари по заявка на ТД, фирми и други	януари – декември	УЦ „Мальовица”	БТС, ТД
9	Курс за планински водачи – летен профил	юни	Хижа „Академик“ - Пловдив	ТД „Руен“ - Пловдив
10	Курс за планински водачи – летен профил	юли	по наредба	БТС
11	Сбор на планинските водачи – опресняване на знанията и усъвършенстване на практическите умения	септември	Рила, УЦ „Мальовица”	БТС
12	Курсове и семинари с учители – ръководители на ученически групи	цялата година	в УЦ на БТС в страната	БТС

XIV. МАРКИРОВКА

1	Опресняване на туристическа маркировка по европейски туристически маршрути: Е3, Е4, Е8	май – октомври	Стара планина, Витоша, Верила, Рила, Пирин, Родопи, Славянка	БТС, съвместно с националните и природните паркове
2	Маркиране на туристически маршрути в националните и природните паркове	май – октомври	Стара планина, Витоша, Верила, Рила, Пирин, Родопи, Славянка, Беласица, Странджа, Българка, Шуменско плато	БТС, ТД
3	Изработване на самостоятелни проекти и участие в такива за туристическа маркировка и туристическа инфраструктура – места за краткотраен отдих, чешми, беседки, мостове и др.	януари – декември	Витоша, Люлин, Странджа, Средна гора	БТС, съвместно с националните и природните паркове
4	Проучване, планиране и маркиране на нови туристически маршрути	януари – декември	цялата страна	БТС и ТД, съвместно с националните и природните паркове

XV. КОМУНИКАЦИИ

1	Такси за съоръжения за комуникация	януари – декември	БТС
2	Доставка и сервиз на съоръжения за комуникация	януари – декември	БТС

ГОДИШНИНИ

155 години от рождението на Алеко Константинов
121 години от смъртта на Алеко Константинов
123 години организиран туризъм в България
110 години ТД „Добруджански турист” - Добрич
90 години ТД „Калабак” - Петрич
95 години ТД „Еделвайс” - Сандански
55 години ТД „Осогово” – Кюстендил

Туристически маршрут в Руй планина

Руй планина е разположена в Западна България, над гр. Трън и заема най-западната част на Верило-Руйската планинска верига. Част от планината се намира на територията на Сърбия, а държавната граница между Сърбия и България минава по главното било. Планината е с обща площ около 86 кв. км и се простира в посока запад-изток с дължина 20 км и широчина 8 км. В южна и източна посока на наша територия се ограничава от река Ерма, на запад се свързва с Влахина планина, на югоизток от нея е Ездимирска планина, а на изток тя се свързва с Гребен планина. Релефът на планината е разнообразен: долини, котловини и проломи. Една от нейните забележителности е ждрелото на река Ерма, което е включено в 100-те НТО.



Връх Руй

До около 1500 м н.в. планината е обрасла с букови и дъбови гори. Най-високият й връх – Руй (1706 м) има формата на триъгълна пирамида, покрит е с планински пасища и е на самата гранична линия. Той е 9-ият по височина планински първенец у нас. От него се разкриват забележителни гледки към река Ерма, по-малките планини Кървав камък, Еловишка, Ерулска, Милевска и Ездимирска планина, грандиозният силует на Рила, куполът на Витоша, хребетът на Стара планина, както и няколко планини в Сърбия.

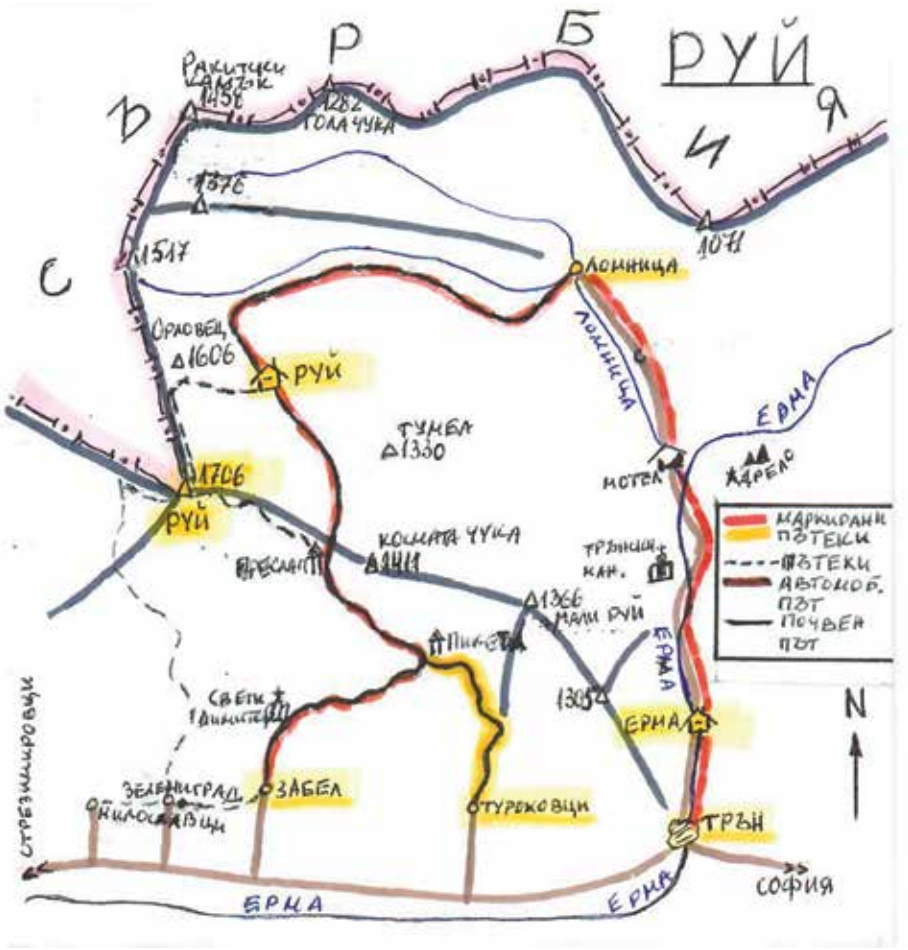
Маршрут: град Трън – хижа „Ерма” (1 км, 15 мин.) – с. Ломница (5 км, 1 час) – хижа „Руй” (2.30 часа) – връх Руй (1 час) – с. Забел (2.30 часа) или с. Тутраковци (2.30 часа) – (летен маршрут)

Тръгва се от гр. Трън по асфалтовия път на север по течението на река Ерма. След 15 минути се достига **хижа „Ерма” (727 м н.в., 26 легла, вътрешни тоалетни и бани, туристическа столова и кухня, механа, паркинг).**



Хижа „Ерма”

Продължава се по шосето на север и малко преди водослива на река Ломница с река Ерма, преди началото на ждрелото, пътят минава вляво от реката и покрай мотел-ресторанта достига центъра на с. Ломница (6 км от гр. Трън). Оттук в западна посока се тръгва по маркирания с червен цвят горски път по десния бряг срещу течението на реката сред широколистна гора. По-нагоре се преминава по левия бряг на река Бигровит извор сред разредена широколистна гора. Пътят се изкачва вляво и след 2 часа се достига местността Рибарника сред смесена букова и борова гора – с малък водоем и останки от ловна хижа. Тук маршрутът рязко свива вляво и след 20 минути изкачване извежда на обирните поляни в местността Козина поляна, където е разположена **хижа „Руй” (1386 м н.в., 40 места, етажни тоалетни и бани, туристическа столова и кухня).**



Хижа „Руй”

Тутраковци

Ерма

Ерма

Ерма

Явлението Кръстова гора



Явлението Кръстова гора е предизвикателство за нашия църковен живот. Това е най-бързо развиващото се поклоннически средище у нас. Преди 15 години там не е ходил почти никой. Преди 10 години там е имало само една църквичка. Днес това е постоянно разрастващ се православен поклоннически комплекс с две църкви и 15 параклиса. Хиляди българи тръгват всеки петък към този родопски връх, за да присъстват на уникалната полунощна литургия под открито небе. През последните години сред православните християни в нашата страна придоби широка известност манастирът „Св. Троица" – Кръстова гора, като християнска светиня и място за поклонение. Започнаха да се организират поклоннически пътувания.

До средата на XVII в. в Средните Родопи, макар и под османска власт, християнството процъфтявало. Имало множество църкви и манастири, свещеници и монаси, а в тогавашния Смолян (сегашното с. Смилян) се намирало седалището на Смолянската епископия и местното богословско училище.



От втората половина на XVII и през първата половина на XVIII век настъпил най-трудният период в историята на родопските християни. Втората масова ислямизация, която поставила на изпитание физическото оцеляване на християнското население в Средните Родопи. Ислямизирането започнало с унищожаването на епископията, богословското училище, епископската църква „Св. ап. Петър и Павел" и убийството на последния Смоленски епископ св. Висарион Смоленски (29 юли 1670 г.). Всички църкви и манастири в Средните Родопи са разрушени, а свещениците и монасите – избити. За християните настанало време на духовен мрак и непрестанни гонения. В продължение на повече от 100 години те съхранявали своята православна вяра въпреки унищожените храмове и липсата на свещеници. Кръстниците сами кръщавали новородените деца, а за причастяване се използвала богоявленска вода. Богослуженията се ръководели от благочестив мирянин, избран от всички християни в даденото селище. Извършвали се в затънтени параклиси-землянки, плевници или в някоя къща.

Едва в началото на XIX в. в Средните Родопи започват да пристигат светогорски монаси. Мнозина от тях загиват мъченически. След изграждането на храмове в почти всички селища през 1838 г. идва атонският йеромонах Григорий, впоследствие почитан от населението като светец, а от краеведите наричан „родопския Паисий". С малко прекъсване от три години той остава в Средните Родопи до 1872 г. Йеромонах Григорий открива почти във всички населени места училища, в които дава образование на бъдещите свещеници, учители и родопски възрожденци.

В своите проповеди отец Григорий наричал Средните Родопи Кръстогорие или Кръстата гора. Той непрестанно убеждавал християните, че няма от какво да се боят и тревожат, тъй като те живеят в Кръстатата гора, която се закриля от честния Кръст и Господ и Св. Богородица ще ги пазят. В Средните Родопи е особено изразена почитта към Кръста Христов.

Няма никакво съмнение, че на този родопски връх е съществувал манастир, разрушен по време на масовата ислямизация. Затова ясно говорят запазените зидове, обработени камъни, разкритите основи на старата църква, камъни със следи по тях от свещи, а също и намерените в земята кръстове от бигор. Археологът Камен Колев, посетил това място през лятото на 1986 г., пише за връх Кръстов и манастира: „Интересен обект е връх Кръстов, обвеян в много предания и легенди... Някои археологически данни, слаби следи от мегалитен строеж в северната част на източното възвишение, ни дават основание да допуснем, че върхът е бил укрепен или пък старият манастир, който се издигал тук, е имал някакви укрепени пунктове за отбрана."

На връх Кръстов, въпреки че не е било възобновено нищо, напомнящо за разрушения манастир, защото всички околни села били ислямизирани, а и самият връх бил собственост на мюсюлмани, поклоненията не престанали. Нещо повече, макар че Кръстова гора остава след 1878 г. в пределите на Източна Румелия и след 1885 г. в границите на България, а Смолянско под османска власт, поклонниците, рискувайки живота си, преминавали границата и въпреки трудностите достигали до връх Кръстов. Потокът от поклонници към Кръстова гора се прекратил едва през Балканската, Междусъюзническата и Първата световна война.

През 1933 г. в село Борово пристигнал Йордан Стойчев Дрянков. Той е роден в село Ковачевица, Гоцеделчевско, и още от детинство се отличавал с голяма религиозност. Бил беден, извънредно скро-



Металният кръст, подарен от цар Борис III и подполковник Величков, поставен през 1936 г. На малката снимка: Йордан Стойчев, зверски убит в Ловешкия лагер през 1960 г.



мен и честен човек, готов да понася всякакви унижения заради Христа. Понякога получавал видения. За едно от тях – явяването на кръст на небето, известява цар Борис III, с когото се познавал лично. След една нощ, прекарана на връх Кръстов, му била открита историята на мястото. На този връх се издигал голям манастир, в който се пазела частица от Кръста Господен. Преди това тази частица, която била прикрепена към кръст или от нея бил направен кръст, се съхранявала в Истанбул в султанската съкровищница. Но руският цар научил за това и изпратил пратеници с богати дарове за султана, като им поръчал: „Като поиска султанът и той да ви даде подаръци за мене, вие му кажете, че вашият цар не иска нищо друго освен гървения кръст, който е научил, че се пази в съкровищницата ви." Пратениците изпълнили поръката на царя и султанът им дал искания кръст. Но майката на султана, като научила за това, му рекла: „Какво си направил? Знаеш ли, че този кръст крепеше властта и силата ти? Пусни потери да хванат пратениците и си го вземи."

Султанът изпратил хора, но те не могли да хванат пратениците, защото, като узнали, че ги търсят, не се върнали по пътя, по който дошли, а се отправили към Средните Родопи. В манастира на връх Кръстов русите предали на монасите кръста и заминали за Русия, като мислели по-късно да дойдат и да го вземат. Но не след дълго манастирът бил нападнат от турците и разрушен до основи, а монасите избити. Те успели обаче да скрият кръста в подземното манастирско скривалище. Йорданчо съобщил още, че му било казано да направи и постави висок метален кръст в знак на това, че там има частица от Кръста Господен.



След случилото се в Борово Йордан Стойчев отново се явил при цар Борис III и му разказал всичко. По това време при царя се намирал запасният подполковник Величков, който заявил, че на него Бог му открил как трябва да изглежда металният кръст и къде да бъде отлят. Така било решено да се отлее 66-килограмов кръст, като разходите по изработването му били поделени между цар Борис III и подполковник Величков. На 1 май 1936 г. металният кръст е донесен от Йорданчо и подполковник Величков на връх Кръстов, където в присъствието на цялото село Борово е бетониран на източното възвишение на върха и осветен от свещеник Петър Василев Кошелев. В края на водосвета на менчето със светена вода кацнало бяло гълъбче, което след това литнало към западното възвишение на връх Кръстов. Йордан Стойчев посочил гълъба и казал на хората да го последват, защото той ще им покаже къде се е намирало старото манастирско аязмо. Гълъбът кацнал на една скала, в долната част на която след разчистването на натрупаните камъни бликнала вода.



През 1956 г., по поръчка на настоятелството при църквата „Рождество Богородично" в с. Борово, майсторите: Костадин Димитров Грибачев, Петър Райчев Жекин, Панайот Райчев Жекин и Димитър Стоев Данчев, с помощта на всички вярващи от селото построяват параклиса „Св. Троица" върху част от запазените основи на старата манастирска църква, разположени на западното възвишение на връх Кръстов. За целта преди посочената година църковното настоятелство закупило мястото от собственика му мюсюлманина Расим Гуглев от село Мостово, а за строежа използвали дяланите камъни от разрушената стара църква и останалите манастирски сгради. Същата година изградили и двустайно помещение до църквата за подслон на поклонниците. Параклисът е осветен от епископ Стефан (впоследствие Великотърновски митрополит) през 1958 година.

По-късно Кръстова гора е включена в пределите на ловното стопанство „Кормисош" към ловната резиденция на Тодор Живков при село Белица. Продължителните протести от страна на група православни християни начело с Петър Тодоров от гр. Смолян се увенчават с успех и на Кръстова гора е назначен свещеник – отец Васил Стефанов Аринински, и е утвърдено настоятелство. Напълно свободно обаче православните християни започнаха да посещават връх Кръстов едва след 10 ноември 1989 година. През есента на 1995 г., в присъствието на Негово Светейшество патриарх Максим и голяма част от синодалните архиереи Пловдивският митрополит Арсений освети новопостроената църква на Кръстова гора „Покров на Пресвета Богородица".

Фани Петрова

Успешна година за Клуба на туристите ветерани „Черноломец" - гр. Попово

Продължение от стр. 2

тържество, на което присъстваха туристи, представители от гражданството и Общинския съвет за култура. Взехме и участие в походи в Рила, Пирин, по стъпките на Таньо войвода. А именно за него искам да ви разкажа по-подробно.

Когато през 1876 г. българският народ масово се вдига на бунт, Революционният комитет в Букурещ изпраща 2 чети на помощ в един и същи ден - 17 май 1876 г., които слизат на родния бряг. Четата на Таньо войвода - при село Пожарево, а четата на Христо Ботев - при Козлодуй. За легендарната чета на Христо Ботев от 200 души и кораба „Радецки" знаят всички, но за героичния път на четата на Таньо войвода от 28 души, преплували с лодки реката, знаят малцина и истината стои в сянка много години.

Чак през 1958 г. – 80 години след подвига на шепата млади родолюбци, е написано, макар и непълно, изследване от Иван Стойчев. А за 120-годишнината от Априлското въстание е написан монографичният труд „Четата на Таньо войвода", втората емигрантска чета в помощ на Априлското въстание 1876 г. През 1940 година в родния му град (Сливен) е издигнат бюст-паметник на войводата. През 1966 по случай 90 години от подвига на четата и гибелта ѝ



Пред паметника на Таньо войвода в местността Керчан баир, село Априлово

се издига величествен паметник на Таньо войвода на хълма Керчан баир при село Априлово - Поповска община, където е било и последното сражение на четата. По случай 100 години от събитието са били поставени паметни плочи на мястото на слизане на четата на брега на река Дунав при село Пожарево - община Тутракан, на чешмата при Антимовското ханче. По случай 110-годишнината бе маркиран пътят на четата от трите музея - Разград, Исперих и София, и беше поставено началото на ежегодния традиционен поход от село Пожарево до село Априлово. Походът се извършва от туристи, ученици, колоездачи, родолюбци за 4 дни от 30 май до 2 юни, като се минава през 31 селища, където е посрещнат с оживление. Особен интерес са възстановките на слизането на четниците при село Пожарево и сражението на височината „Припека" при село Светлен, поклонението на лобното място на войводата, прегледът на маршовата стъпка в град Попово и тържеството на хълма „Керчан баир" до село Априлово. И така всяка година походници от Тутракан, Исперих, Разград и Попово почитат паметта на четниците на Таньо войвода, като минават по пътя през различни населени места, поднасяйки цветя и венци на паметниците и на други патриоти, дали живота се за доброто на България. Запознават се и с бита и природните забележителности на Дунавското поречие, Лудогорието и Поломието. Най-голяма заслуга за този поход има, както всички го наричат, бай Борис Илиев, а след неговата смърт - д-р Анатолий Кънев. Хвала на тези хора. Нека всички да знаят, че четата на Таньо войвода не отстъпва с нищо пред тази на Христо Ботев. Целта им е една – свободата на България. И така, от 1986 г. вече 31 години вървим по пътя на четата на Таньо войвода. Дано занапред да има по-голяма популярност.

А ние се мъчим да вървим, да сме сред природата според възможностите си. Все пак възрастта си оказва влияние. Тази година ни дадоха и помещение за клуб, който чистихме, боядисвахме и обзаведохме. Сега има вече къде да се събираме. Изпратихме старата година заедно с колеги туристи ветерани от Червен бряг, Кнежа, Горна Оряховица, Плевен, Разград, Русе, Луковит с пожелание за здрава и мирна година и много дни, бродейки из красивата ни страна и срещи с добри приятели.

Йорданка Стойкова,
председател на Клуба на туристите ветерани,
гр. Попово

Новите Нобелови лауреати (2017)

Райнер Вайс, Бари Бариш и Кип Торн си поделиха 1,1 млн. долара заради приноса им върху първичните (първоначални) гравитационни вълни. „Сензационно! Чудовищно! Едно подобно откритие би заслужило Нобел!", се провикна в 2014 г. астрофизик от Лабораторията по космология в Гренобъл.

Един век учените се мъчеха да съвместят две несъвместими на пръв поглед теории: Общата теория на относителността на Айнщайн, отнасяща се до големи обекти, и квантовата физика за малки частици – атоми и още по-дребни от тях, без успех обаче. Ако се появеше откритие за съществуването на първични гравитационни сили в момента, когато Универсумът е бивал в „квантово състояние", бихме казали, че е намерен свещеният Граал в астрофизиката; биха се очертали стълбовете на един съвременен механизъм за възникването на Космоса. И бихме престанали да го смятаме за „шизофреничен". Ще добием ясна представа за началото – т.нар. „Бигбен" на Вселената.

Данни за наличие на гравитационни вълни, но непълни, ни даде Телескопът на Южния полюс и положи основата на много предположения.

В рамките на проекта LIGO (Laser Interferometer Gravitational-Wave Observatory) 3-мата Нобелисти обосноваха явлението „първични гравитационни сили" и посочиха възрастта на Универсума – 13,75 милиарда години. Сега астрофизиците могат да представят схемата на образуването му – започвайки от 0 секунди, преминавайки през кварки и антикварки, та до появата на Земята и живота върху нея.

Нобелова награда за физиология и медицина

В тази област престижното отличие се споделя между Джефри Хол, Майкъл Росбаш и Майкъл Янг във връзка с тяхното изследване (на молекулно ниво) на механизмите, контролиращи биоритмите.

Още от най-дълбока древност човекът се удивлявал на редуването на деня и нощта, на повторението на сезоните, на приливите и отливите, следващи точна периодика. Човекът забелязал, че растенията и животните, а и самият той, имат „усещане" за време.

От 1729 г., рождената дата на хронобиологията, както сега се нарича тази наука, учените започнали да описват биоритмите в растенията (например цикличното движение на листата им с продължителност едно денонощие). В Средновековието били известни т.нар. „Градински часовници": различните цветя разтваряли венчелистчетата си по различно време; и така, засаждайки лехи с разни по вид растения, хората добивали представа за час. След десетина години разбрали, че подаването на изкуствена светлина не влияе върху цикличността. Около средата на 20-и век, след подробно изучаване ориентацията на прелетните птици, се наложило приемането за съответстващото положение на Слънцето и т.нар. „биологичен часовник" на пернатите. Започват широки изследвания на получилите вече собствено име „биоритми" и с друга периодичност. Десе класификация на биоритмите – средночестотни, високочестотни и пр. Въобще, учените приемат, че живите организми, вкл. човекът, притежават биологичен часовник, разположен в мозъка. Руският учен Чижевски, въз основа на световна статистика, свързва природните и здравните катастрофи (наводнения, епидемии и пр.) с появата на слънчеви петна (днес – указание за засилена радиация).

Когато науката набрала достатъчно материал, изникнал въпросът, дали биоритмите са резултат на сложна организмова организация (при многоклетъчните същества), или са присъщи и на по-просто устроените и по-нискостоящи в еволюционно отношение живи форми. С достоверност се ползва изводът, че дори в многоклетъчните организми отделните клетки са запазили способността си за проява на вътрешна ритмика. Пак в тези организми циркадната система играе ръководна роля, но отделните клетки са все още в състояние да поддържат собствените си ритми.

Нобеловата награда е присъдена на тримата споменати учени именно заради откритието им върху миниатюрните биологични часовници на всяко живо същество; по този начин се обяснява как растенията, животните и хората нагаждат биологичния си часовник (ритъм) към въртенето на Земята.

Нобелова награда за химия

Нейни носители са Жак Дюбоше, Йоаким Франк и Ричард Хендерсън. Постиженията им имат отношение предимно към здравето и по-точно към болестта рак на гърдата. Досега химиците бяха успели да видят чрез електронен микроскоп и да представят пространствено (стехиометрично) молекулите на повечето лечебни средства на почти всички витамини.

СЗО съобщи, че към 2050 г. ракът и диабетът се очертава да вземат размери на епидемия: само от 1975 г. до 2004 г. карциномът на гърдата се е увеличил 2,5 пъти. Затова, освен превенцията, десетки институти и лаборатории в цял свят работят по търсене на лек.

Едно от направленията е намиране на методи за заснемане и разгадаване на биомолекулите. При това с висока разрешаваща способност. Така би се проникнало в най-тънката им структура, съответно в тази на лекарствените препарати.

Тримата Нобелисти разработиха крио-електронна микроскопия на биомолекули в разтвор.

Само ще спомена, че има географски области, например Бутан, около Хималаите, където ракът на гърдата засяга много малко жени – и това е една загадка за специалистите. Медицинските списания публикуват схеми за болестни мутации на човешката ДНК, породени от фактори в околната среда на индустриалните страни, допълнени и от присъщото на тези държави лудешко ускоряване на ежедневието.

Новата крио-електронна микроскопия дава големи надежди за борба с болестите.

Нобелова награда за икономика

Получава я Ричард Талер, икономист от САЩ, който формулира ново понятие – „поведенческа икономика". Тя обяснява зависимостта на психологията на купувача, включително как му влияе видът на опаковката, цветът й, обясненията, с една дума – всички разновидности на рекламата, така щото да го накарат да купува. А това води до ръст на производството и икономиката въобще. Тази връзка между вътрешната нагласа на потребителя и предложения за купуване продукт Талер е изучил както при отделни индивиди, така и при големи групи хора.

Нобелова награда за литература

Неин носител стана японецът Казуо Ишигуро за романите си, два от които – преведени на български. От кратките, дълбоко емоционални резюмета, на които попаднах, разбрах основната идея на творбите на Ишигуро - независимо от невероятния напредък на технологиите, макар и наобиколен от много хора, човек често изпитва чувство за самота. Така нобелистът възкресява стара японска духовна традиция – опознай първо себе си и живей във вътрешен мир!

Нобелова награда за мир

Много е писано за дейността на Международната кампания за премахване на ядрените оръжия (CAN). Именно тя получава Нобела за мир. Организацията е проникнала в целия свят: активизира гражданите за участие в протести, манифестации, изяви в медиите. Обяснява пагубните за човечеството последици от употребата на ядрено оръжие. В материалите, които прегледах, са посочени характеристиките на най-новите оръжия, тяхното производство по държави. CAN е успяла да мобилизира десетки хиляди хора. Загатнати са и най-новите постижения при водене на войни – армии от роботи.

Мариана Ангелова

След 170 години една „ледена” мистерия бива разкрита

През 1845 г. капитан Джон Франклин предприема смела експедиция: с корабите „Erebus” и „Terror”и 129 души екипаж той отплава от Англия на северозапад. Целта – откриване покрай северното крайбрежие на Канада на морски път, свързващ Атлантическия и Тихия океан. Търговските връзки между Европа и новооткритията американски континент се оживили и изисквали по-бързи превози.

Северният канадски бряг още не бил изучен; не се знаело, че ледът покрива и част от морската повърхност. „Еребус” и „Терор” не се завърнали. Били организирани над 40 издирвателни експедиции, но напразно… При суровите климатични условия на Севера търсенето можело да се извършва само през кратките няколко летни месеца. Тогава крайбрежната ледена ивица изтънявала и се поотдръпвала, като оставала свободна пролука за плаване.

След време подводните археолози, снабдени с по-съвременна техника, започнали да провеждат издирвания и през зимата. Оказало се, че долните пластове на морската вода и зиме, и лете държали постоянна температура – около 10°С, че през зимния период ветровете стихвали, а плаващите песъчинки се утаявали към дъното, правейки водата по-прозрачна. При подобни обстоятелства археологът Райън Харис с помощта на сонар успял през 2014 г. да открие в залива „Кралица Мод” на дълбочина 11 метра „Еребус”. Намереният бордов дневник, воден върху хартия на ленена основа, бил отчасти съхранен, но не достатъчно, за да разкаже за трагедията. И дневникът, и запазилите се предмети от „Еребус” се съхраняват в Морския музей в Гринвич. За капитан Франклин не се разбрало нищо: или бил загинал на заклещения сред ледовете кораб, или, както други изследователи на полярните земи, се опитал безуспешно да пресече вледенената суша.

След време на остров Beechey от арктическия архипелаг намерили погребани телата на трима моряци от „Терор”, съответно на 20, 25 и 32 години, починали, както се установило, между януари и април 1846 г. Останките били добре запазени, а причината за смъртта определили като скорбут, изтощение от глад и оловно отравяне (от тежкия метал в консервните кутии – моряците, при тръгването, се запасили с консерви за три месеца).

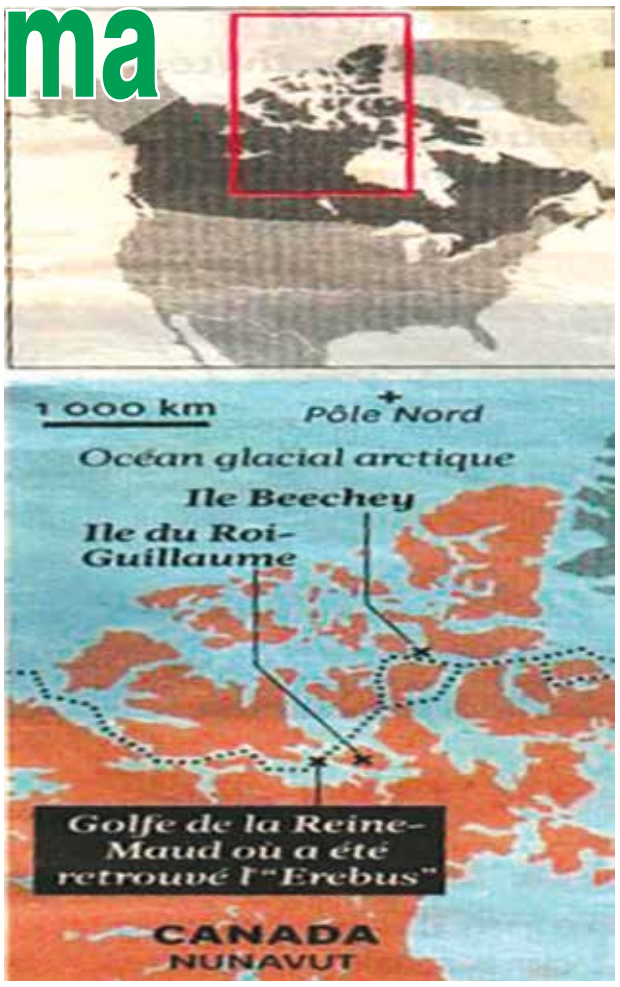
До първата находка се натъкнали и на втора, пак от човешки останки. Те обаче имали следи от канибализъм.

Още навремето англичанинът Джон Рай, считан за специалист по морски катастрофи, пътувал до Канада и, разпитвайки малкото коренни жители на най-северния край, разбрал, че корабите били обездвижени от ледовете, а екипажът им – загинал.

Идеята, че се е разиграло и човекоядство, особено възмутила английското общество и Чарлз Дикенс, с авторитет към 1896 г., обвинил Рай в принизяване на съвременните човеци до нивото на първите диваци. Воден от въображението си, художник изрисувал последните мигове от гибелта на екипажа.

Пълната история на няколкоседмичното плаване на „Еребус” и „Терор” бе публикувана през 2015 г. във вестник „Гардиън” – след 170 години една тайна е разкрита.

Мариана Ангелова



Части от северното крайбрежие на Канада

Живот, посветен на туризма

(Юбилеен очерк, посветен на 75-годишнината на м.с. Николай Добрев)

Да събереш на едно място неизброимите награди, отличия, спортни звания и призови места в различните обществени прояви, трасиращи спортното дълголетие на юбиляра, се оказва трудна задача. С нея се заема авторът на биографичната книга „Живот, отдаден на туризма“ членът на ТД „Еделвайс“ г-н Пейчо Пейчев. Той създава един подробен животопис, в който ни запознава с приноса на Николай Добрев за развитието на туристическото движение в България.

Още в краткия предговор авторът ни запознава с изпитанията, на които съдбата подлага бъдещия майстор на спорта. И когато всички очакват, че поради здравословни причини той ще се откаже от планинарските си амбиции, Николай прави невъзможното от медицинска гледна точка. В кратки срокове се възстановява и макар неизлекуван напълно, не само се завръща в лоното на туризма, а става туристически водач и вдъхновител на възрожденски идеи на туристическото движение.

В рамките на 145 страници от текст и богат снимков материал авторът ни въвежда в многообразието от обществени дейности на юбиляря, в които туризмът е своеобразен връх на постиженията на неуморимия покорител на планински върхове.

За начало на книгата авторът избира стихотворение, в което поетесата Елена Пенишева по оригинален начин разкрива любовта на заклетия турист към природата и семейството си. Веднага след това на следващата страница в цял ръст, заобиколен от многобройни купи и медали, виждаме гордата осанка на Николай Добрев, приел още на 8-годишна възраст предизвикателствата на своята планинарска Голгота. Заедно със своите родители - заклетите туристи Стефанка и Христо Добреви, къде със своите, къде с краката на магарето Генко, той за първи път изкачва връх Ботев. А колко десетки пъти ще го изкачи в бъдещето, и сам той не се наема да уточни. Много по-късно, през 2003 г., вече без помощта на магарето Генко, с разменени в тъмната палатка две обувки, ще изкачи и европейския първенец Монблан.

Следващата глава е посветена на годините на възмъжаване. От две отделни снимки ни съзерцават ту смутеният абитуриент, ту ведрата усмивка на гвардееца от представителната национална гвардейска част. Следва успешният опит на младия учител да свърже просветителското дело, на което се е посветил, с идеите на туризма. Неизброими са пешите маршове, ски походи, речни регати и колопоходи, в които го следват неговите колеги и стотици ученици. И сякаш в промеждутъците между туристическите прояви той създава семейство, в което отглежда и възпитава в любов към Родината достойните му наследници син и дъщеря.



Специално място е отделено за дейността на експедиционния отряд „Алъоша“, на който организатор и ръководител е Николай Добрев. Дълъг е списъкът, даващ представа за изявите на този отряд, който се оказва много полезно формирование.

В отделна глава четем за възхода на туристическото движение у нас през 70-те и 80-те години на миналия век, когато туризмът у нас е изведен на ниво държавна политика. Снимковият материал в края на изданието ни дава допълнителна визуална представа за туристическото дълголетие на юбиляря.

Кънчо Михов,
инструктор по туризъм към ТД „Еделвайс“ - гр. Пловдив

Герлинде Калтенбрунер – кралицата на 14-те надоблачни гиганта

От 22 до 26 ноември т.г. в гр. Банско се проведе поредният 17-и преглед на планинарския филм под името „Банско филм фест”. Многобройните гости на фестивала от цялата страна имаха възможност да се насладят на 130-те филма, заснети на 5-те континента и представляващи авторите на 30 държави. В дните на фестивала алпинисти, туристи, планинари, жителите на гр. Банско и гостите на града се срещнаха с едни от най-известните алпинисти, пътешественици, изследователи и спелеолози. Безспорно черешката на тортата в тези дни бяха великите алпинисти – Герлинде Калтенбрунер и Петер Хабилер, и двамата от Австрия. Именно за тях ще бъдат и следващите ни редове.

Когато на 25 ноември в 21.00 часа на сцената в Голямата зала на читалище „Никола Йонков Вапцаров” застана симпатичната млада и широко усмихната дама, препълнената зала просто избухна. И имаше защо. Пред запълнената до краен предел зала с много правостоящи бе тя – самата Герлинде Калтенбрунер. Жената, която през 2011 г. завърши големия надоблачен маратон и се окичи с Хималайската корона – най-престижното звание в алпинизма. Герлинде бе вече 25-а в тази голяма класация, оглавена не от друг, а от най-великия алпинист на нашето време - Райнхолд Меснер. Тя не бе първа дори и сред жените, но има ли това значение. Та тя просто се бе родила малко по-късно от тези, които се наредиха пред тях. С година по-рано я изпревари в класацията и испанката Едурне Пасабан. Това, което отличава Герлинде не само от Едурне, но и от много от алпинистите, заели място пред нея, бе, че тя стъпи на всичките 14 върха, без да ползва кислороден апарат. Без да ползва шерпи при атаката на върховете, както и да се доверява на опънатите от други хора въжета.

Ах, колко бързо и лесно стигнахме до най-високия пиедестал в алпинизма! Как лесно се изброяват вече достигнатите върхове, а колко трудно се изминава този много, много труден и опасен път по голготата, наречена „Хималайска корона”. Път, по който 47-годишната алпинистка върви все напред и нагоре. Път, осеян не само с успехи, но и с отстъпления. Но когато има воля, упорит труд и себеотрицание, целта неизбежно идва и тя дойде и пред Герлинде.

Родена на 13 декември 1970 година в малкото селце Кирхдорф ан дер Кремо, близо до гр. Пирн и в сърцето на най-голямата планина на Европа – Алпите, Герлинде не остава безразлична към заобикалящите я планински върхове. Още на 7-годишна възраст тя се свързва с планинските върхове и колкото и да звучи невероятно, това става в компанията на енорийския



23 август 2011 г. Герлинде вече е с Хималайската корона



Герлинде Калтенбрунер като медицинска сестра

свещеник д-р Ерих Тислер. Тислер, който е ръководител на младежка група към близката църква и извежда нея и още няколко нейни връстници на един преход в планинската верига Халер Маурен. Впечатлението от този преход така силно завладява Герлинде, че тя още твърде малка решава да се посвети на планината и нейните върхове. И когато навършва 13 години, предприема дръзкото си изкачване на първия вече алпийски връх Щурцхан (2028 м).

Следват изкачвания на близките върхове Пургас (2245 м), Хошмолбинг (2332 м), Варшеneск (2389 м) и много известния и труден алпийски връх Дахщайн (3879 м). Бавно, но сигурно преминава и по-трудните върхове на Алпите. А когато заминава за Виена, за да се учи за медицинска сестра, се присъединява към клуба на активните алпинисти. С тях пък катери и върхове, които надхвърлят височината на родните Алпи. Един от тях е и красавецът на Хималаите Ама Даблам (6856 м), който попада в числото на петте най-красиви върха на планетата. При едно от посещенията си в Хималаите и Каракорум прави среща с най-трудния и втори по височина връх в света – красавеца К-2, извисил мощната си снага на 8611 м. От този връх Герлинде така силно е запленена, че той обсебва цялото й внимание. Във Виена и в следващите си експедиции тя попада в група на големи имена в алпинизма, в това число е и бъдещият й съпруг - германският алпинист Ралф Дуймовиц, който има в актива си няколко осемхилядни върха и е взел решение да продължи напред, за да събере пълната колекция на 14-те най-големи върха. И това той прави през 2009 г., като заема почетното 17-о място. На 6 май 1998 г. Герлинде изкачва първия си осемхилядник Чо Ойю (8201 м). Това тя прави без кислороден апарат и без помощта на шерпи. При този успех тя разбира, че тези върхове не са толкова трудни и опасни. Герлинде няма проблеми с най-опасния враг на алпинистите – височинната болест. По различни причини пропуска три години визитите си в Хималаите, но изкачва красавеца на Андите – вр. Алпамайо (5947 м), върха, който пръв имаше щастието да бъде обявен за най-красивия връх на планетата.

После се зареждат Макалу (14 май 2001 г.), Манаслу (10 май 2002 г.), Нанга Парбат (20 юни 2003 г.). Герлинде окончателно е тръгнала към Хималайската корона и решава, че работата й като медицински работник и алпинист с големи цели вече е несъвместима. Слага край на аматьорския алпинизъм. Напуска медицината и преминава към професионалния алпинизъм. Катери уверено, като продължава без ползването на кислородни апарати и без помощта на шерпи. Това вече е нейното окончателно решение.

Опитва красавеца К-2, който не й дава покой, но все нещо става и тази нейна мечта все се отлага във времето. Шест пъти пробва силите си на този невероятно труден и красив връх. Четири пъти дори преминава границите над 8300 м, но все нещо не й достига. Най-жесток към нея и партньорите й върхът е през 2010 г., когато загива нейният най-добър приятел и партньор - шведът Фредирик Ериксон. Без да са обвързани, двамата катерят по стръмния и заледен склон в района на тъй наречения Гърло на бутилката. Внезапно Фред се подхлъзва и полита в пропастта на повече от 1000 м. Съкрушена, тя прекратява изкачването.

Междувременно Герлинде вече е събрала 13 от 14-те върха, останал й е само К-2. Трудно събира сили, за да отиде отново към върха, който й е отнел най-скъпия човек. За нея друга алтернатива вече няма. Отстъплението от К-2 дава предимство на конкурентката й Едурне Пасабан, която точно тогава става първата дама, събрала пълната колекция и е спечелила Хималайската корона. В предишните години Герлинде без проблем е превзела последователно Хидън пик (25 април 2004 г.), Шиша Пангма (7 май 2005 г.), Гашербрум 2 (8035 м), осъществява второто изкачване на върха, който недолюбва жените и е отнел живота на четири от считаните по онова време най-силни алпинистки – полякинята Ванда Руткевич, словенката Мария Франтар, рускинята Екатерина Иванова и българката Йорданка Димитрова. Била е на Броуд пик (12 юли 2007 г.), на Дхаулагири (1 май 2008 г.). След два неуспешни опита (2006 и 2008 г.), на 20 май 2009 г. стъпва и на Лхоце. Малко преди трагедията на К-2, на 23 май 2010 г. Герлинде стъпва и на първия връх на планетата – Еверест (8848 м), като това прави откъм Китай.

Връщане назад няма. Герлинде набира сили и смелост и година след голямата трагедия отново поема към К-2. Този път изоставя подстъпите откъм Пакистан и тръгва от китайска страна – от север. Този път съставът им е много силен - казахстанците Василий Пивцов, Муксат Жумаев, Дарек Залуски и нейният (вече бивш съпруг) Ралф Дуймович. Сега почти всичко завършва много добре, защото само Ралф, почувствал се неразположен, се връща от границите на 7500-те метра. Тримата първи и Герлинде Калтенбрунер достигат върха. С това си постижение Калтенбрунер, Пивцов и Жумаев завършват дългия хималайски маратон, за да заемат достойно 25-о, 26-о и 27-мо място в много престижната класация, която към днешна дата завършва до 39-ото място. Място, което не е последно, защото към него са се устремили още дузина алпинисти, сред които са и българите Боян Петров с 10 осемхилядника и Атанас Скатов с пет.

Доц. Сандю Бешев

Национален парк „Арки” – Юта, САЩ

Разположен на пустинното скалисто плато Колорадо, „Арките“ са обявени за национален монумент през 1929 г., а статут на национален парк придобиват през 1971-ва. Годишно се посещава от 700-800 хиляди души. Единственият вход за автомобили е на 8 километра от градчето Моуаб по главен път 191, близо до източната граница на щата Юта. Между града и парка тече река Колорадо, която тук е все още в горното си течение, на 500 км над прочутия Гран Каньон. Като на всеки подобен вход, освен че тук се намира Посетителският център, става и таксуването - 25 долара за автомобил. Цената включва до 15 броя пътници, а валидността на пропуска е 7 дни.

Забележителностите в „Арките“ се пръснати на групи или поотделно на площ от над 300 кв. км. Обхождането им с превозно средство е улеснено от един основен асфалтов път и две отклонения към местата с най-интересните обекти. Няколко други „черни“ пътища могат да се ползват само в сухо време и с редица условности. Покрай шосетата има места за наблюдение (Viewpoint) - уширения или къси отбивки с десетина или повече паркоместа. Там обикновено има табела с текст, скици и схеми с данни за съответния обект и за процесите на образуването му. Има също информация за дължина, денивелация, трудност и опасности по околните трекинг маршрути. Защото същинското и задълбочено запознаване с парка не става само с автомобил. Обхождането на повече от интересните места изисква няколко дни и билетът е съобразен с това. Посетителите, отделили повече време за парка, могат да нощуват в мотели в Моуаб, в десетина къмпинга покрай река Колорадо или, ако са любители на по-диво къмпингуване, ползват специализирана зона над града. Там срещу минимално заплащане разполагат с обособено място за палатка или каравана, тоалетна без вода, метални пейки с маса и огнище с барбекю. Вода, осветление и дърва за огрев си осигуряват сами.

Няколко завоя след Посетителския център пейзажът видимо се променя – пътят се е изкачил на платото, появяват се първите „атракции“. Вдясно сред равнината се извисява внушителна скална стена, наречена „Органа“, отляво на шосето е масивът на „Трите клюкарки” , по-нататък е „Кулата Бабел” Високите няколко десетки метра стени от червен пясъчник онагледяват теорията за образуването на арките. Голяма част от платото лежи върху дебел слой сол, утаила се на дъното на море, съществувало и започнало да пресъхва през Карбона, към средата на Палеозойската ера, преди около 300 милиона години. Сол върху земната повърхност съвсем не е нещо уникално за тази част на Скалистите планини. Среща се нерядко на обширни площи от бреговете на Голямото Солено езеро при Солт Лейк Сити в северната част на Юта, през Невада и Аризона, чак до Долината на смъртта и пустинята Мохаве в Южна Калифорния. Тук, на платото, където сега се намира Националният парк „Арките“, по време на следващите геоложки ери, в продължение на десетки милиони години, върху солта се отлагали наноси, които с течение на времето се вплътнили и създали пластове от пясъчник и от други седиментни минерали. Под тежестта на скалните наноси соленото легло започнало на места да пропада, като оформило своеобразни проломи и падини, а помежду оставали стърчащи скални ребра и куполи. В тях под действието на водна, ледена и ветрова ерозия се образували и заглаждали различни сводове, арки и други причудливи форми. Някои от образуванията се срутват напълно с течение на времето, но други успяват да оцелеят. Така че тези масивни стени, които се виждат в началото на пътя през парка, може да се каже, че са „заготовки“ за бъдещи арки, а дали те някога ще станат такива, зависи от много условия…


Деликатната арка от север

На 15 км от входа се намира „Балансираният камък“. Една заоблена скала, с обем над 1000 куб. метра и предполагаемо тегло около 3500 тона, стои като на постамент върху скална колона на 23 метра над околния терен, а горният край достига до 39 метра. Особено когато се гледа откъм шосето, скалата е в очевидно противоречие със законите на гравитацията. До зимата на 1975-76 година „Балансираният камък“ е имал в близост по-малък „роднина“, който обаче е станал жертва на ерозията.

След „Балансирания камък“ е първото отклонение от главния път, водещо до група от забележителностите на парка. Минава се покрай „Райската градина“ – едно от малкото места в околностите, където пустинята е отстъпила място на повече растителност. Флората в парка е доста разнообразна, включва иглолистни – бор, хвойна, няколко вида кактуси, мъхове и лишеи, но е рядка и маломерна. В края на отклонението пътят описва кръг и оформя площад, в чийто околовръст по на няколкостотин метра са разположени „Парадът на слоновете“, „Двойната арка“, „Северният” и „Южният прозорец”, „Арката с куличката“. Малко е невъзпитано от страна на слоновете, че посрещат посетителите обърнати със задните си части, но с пристигането на паркинга те могат да се видят и в профил. Веднага до тях е „Двойната арка“, а нейният преден свод е с най-голяма височина на отвора от всички в парка – 34 метра. Тя е и втората по дължина на свода – 44 м. В зависимост от сезона, съответно от позицията на слънцето при изгрев, се получават ефектни снимки през Северния или през Южния прозорец, тъй като и двата са с източно изложение.

Четири километра след „Балансирания камък“ е второто отклонение. По него само на 2 км е „Ранчото на вълка“. Това е изходният пункт за пешеходния маршрут с дължина около пет километра и денивелация от 150 метра, който довежда до „Деликатната арка“. Тази самотно стояща фигура е общопризнат символ на щата Юта и един от най-забележителните геоложки феномени на Земята. За разлика от огромната част от останалите арки, които са издълбани в масив или са се оформили в каменна стена и затова са по-скоро като врати или прозорци, „Деликатната“ е в истинския смисъл на думата арка. Размерите не са от най-впечатляващите – висока е 18 метра, а отворът е съответно 14 на 9,5, но това, което я прави най-известна, е именно нейният фин свод и самостоятелното разположение. Много посетители остават при „Деликатната арка“ до залез слънце, за да се насладят на цветовете и сенките, които могат да се видят само тогава, рискувайки след това да изминават обратния нелек път до „Ранчото на вълка” по тъмно. През арката е преминал и олимпийският огън на път за зимните игри в Солт Лейк Сити през 2002 година.


„Трите клюкарки” и „Органът”

На 28 километра от входа пътят за автомобили свършва почти до северния край на парка при „Дяволската градина“. Наистина само дявол може да направи градина на тази площ, осеяна с безброй най-различни, дори невъзможими каменни образувания. Тук се намират голяма част от картотекираните от администрацията на парка над 2000 арки, като за такава е дефиниран всеки вертикален или наклонен отвор с поне един размер по-голям от 3 фута, т.е. 90 см. В околностите на „Дяволската градина“, освен многото безименни арки, се намират също и „Разделената“, „Счупената“, „Навахо“, „Арката на пясъчните дюни“, Двойното „О“, но най-забележителна е „Пейзажната арка“. До нея се стига за 30-40 минути по пътека, като се минава покрай „Боровата“ и „Тунелната арка“.

„Пейзажната арка“ е най-дългата на американския континент и се смята за най-големия некарстов естествен мост на Земята. Нейният много фин и тънък свод е с дължина 93,3 метра. Само три арки в Китай надхвърлят тези размери, но всички те са в различни карстови масиви. Както е известно, карстовите мостове са образувани от течаща през тях вода, която разтваря варовика. Обикновено те се намират над действащо или пресъхнало речно корито и почти винаги са масивни, със заоблени и доста стабилни стени и тавани. Чисто ерозийните сводове, образувани в пясъчници, каквито са арките в този парк, могат да бъдат разположени на високи, открити места, изложени на много повече разрушаващи фактори. В геоложки смисъл техният живот е значително по-кратък и затова са много по-редки, съответно и по-интересни като оцелели феномени. Динамиката на промените при тях е осезаема дори в рамките на човешкия живот. Пример в това отношение е и самата „Пейзажна арка“. През 1991 г. от долната страна на нейния свод се откъртва скален блок с размери 18 х 3,3 х 1,2 метра, в резултат на което той изтънява до критичен размер. Има и друг, още по-конкретен случай - на 5 август 2008 година целият свод на „Стенната арка“ (Wall Arch) се е срутил, стоварвайки тонове скали и дребни камъни върху трекинг пътека през „Дяволската градина“ и тази арка на практика вече не съществува. За последните 40 години са картотекирани поне 43 разрушени от ерозия арки…

Близо до края на шосето се намира и единственият къмпинг, вътре в територията на парка. Той е отворен целогодишно, макар че обичайният температурен диапазон през зимните месеци е от -5 до +10°C, а надморската височина на целия парк е между 1245 и 1723 метра. Самият къмпинг е на 1580 м н.в., има обособени 52 места, в това число и две площи за групово настаняване за по 11 палатки. Резервации обаче трябва да се правят много дни предварително. Само за зимния период важи популярният принцип „първи дошъл – първи обслужен“.

Посетителският център на входа предоставя както разнообразни данни от познавателен характер, така и текуща информация за времето, състоянието на черните пътища и друга актуална информация. Това по принцип може да се намери и в интернет, но предварително, тъй като вътре в парка достъпът до мрежата е много несигурен.

Като във всяка защитена територия, в парка са въведени и някои ограничения, повечето от които са очевидни, общоприети и разбираеми. Забранено е нощуването из парка, освен в къмпинга при „Дяволската градина“. Цялата флора и фауна е защитена. Забранено е катеренето по скалите, драскането на графити, а също и паленето на огън. Популярна е историята с един професионален фотограф, някой си Михаел Фатали, който през септември 2000 година запалил огън под свода на „Деликатната арка“, за да демонстрира нощни фототехники на група любители фотографи. Огънят обезцветил част от пясъчника около арката, като предизвикал и други поражения, а злополучният творец бил осъден на пробация и заплатил 10 900 долара за възстановяване на щетите.

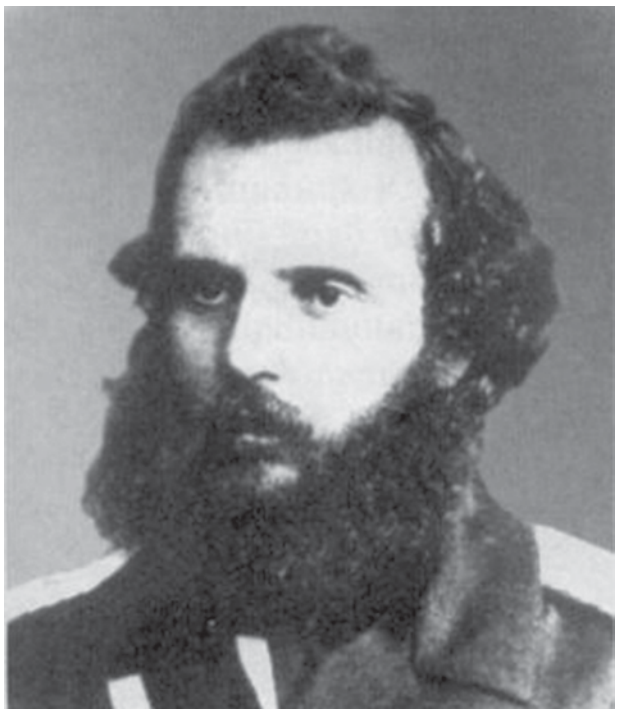
Текст и снимки:
Кеворк Месроб


„Северният” и „Южният прозорец”

175 г. от рождението и 115 г. от смъртта на Петко Каравелов

СТРОИТЕЛЯТ

И прахът ти гние без сълзи набожни...
Не зарасна само, герою тревожни,
проломът широкий, който ти тогаз
в бъдещето тъмно отвори за нас!



С тези стихове Дядо Вазов поставя Петко Каравелов редом до борците за свобода, паднали с името на Отечеството в уста. Всепризнатата ключова фигура в процеса по формиране и развитие на политическия живот след Освобождението, той пренася духа на Възраждането, повлиян от своя брат Любен и от по-опитния си сратник П. Р. Славейков. С участието си в изготвянето на Търновската конституция и с енергичната си дейност в последвалите две десетилетия, Петко Каравелов с право се нарежда сред безспорните строители на съвременна България. До края на своя живот отстоява принципа на върховенството на народа в управлението на държавата и защитава националните интереси.

Петко Стойчев Каравелов е роден на 24 март 1843 г. в Копривщица. Основното си образование получава в своя роден град, а впоследствие учи в гръцкото училище в Енос. Заминава за Русия, където първоначално постъпва в Историко-филологическия факултет, но завършва право през 1869 г. Историята и географията са неговите любими предмети. Притежава енциклопедични знания и има установени възгледи върху историческите събития и лица. С особено внимание чете историята на Френската революция. В очите на другарите си е скромен, без да се подценява; добър другар, но критичен към поведението на близките си; упорит при отстояване на мнението си, но чужд на натрапчивостта; радетел за свободата на народа, но трезвен при оценката на възможностите; небрежен към себе си, но чувствителен към съдбата на другарите си; демократичен, но със силно чувство за обществена дисциплина. Всички обаче са единодушни в едно: Петко е искрен другар, честен човек, верен син на народа. И затова с чисто сърце му пожелават успех, когато решава да посвети силите си в служба на освободеното си отечество.

Ключово влияние върху житейския път на бъдещия държавник оказва изборът му да се запише в щаба на руската армия по време на Освободителната война. Неговите качества са забелязани от висшестоящите и скоро той заема първата си ръководна длъжност. Назначен е за вицегубернатор на Видин още преди градът да бъде освободен. Влиза в града заедно с руските войски и веднага заема поста. С непринуденото си държане, понякога рязко, но незлобиво, Каравелов приема топло посетителите и веднага премахва границата между висшия администратор и народа. Няколко дни след пристигането си той е вече средището на живота в новоосвободения град не само поради служебното си положение, но и поради широкия интерес, който проявява към бита и нуждите на населението. Той не се застоява дълго в кабинета си, не чака гражданите да го търсят, за да му излагат молбите си. Обикаля града, отбива се по къщите и на първенците, и на простолюдието, посещава най-отдалечените села. Особено впечатление прави на селяните простото му държание, неговата готовност да седне на бедната народна софра, да пие вода направо от кофата на герана, да участва във веселията, да приспособява дори своя говор към местния диалект.

Увлечен от събитията, Петко Каравелов едва отделя време да се види с брат си Любен, с когото вече дълги години не са се виждали. През есента на 1878 той се установява в Русе, откъдето редактира своето списание. Срещата е сърдечна. Петко му разказва за положението във Видин, за подеманите от местните дейци културни и обществени инициативи, за ентусиазма на населението, за трудностите, които трябва всеки ден да бъдат преодолявани. Най-главната от тях е липсата на подготвени хора за образователната и културната сфера. Така се стига до разговор, който се оказва съдбовен. Наскоро се е завърнала една девойка, завършила педагогически науки в Москва, и Петко решава да я потърси и покани да дойде във Видин. Екатерина Пенева – познатото малко момиче от студентските му години, се оказва хубава млада жена, която ще му стане вярна спътница в нелекия житейски път. Следващото стъпало е окръжен управител в Търново. По този начин добива правото да бъде представител в Учредителното събрание, но неговите либерални възгледи не се съгласуват с това консервативно начало – да бъде назначен, а не избран от народа. Така гледа на нещата и брат му Любен. Съвсем естествено в изборите има внушително мнозинство. По същия начин влиза и П. Р. Славейков – учител в новото за него поприще на политически деец, благодарение на големия опит в борбата за църковна независимост и национално освобождение. Без съмнение, за да бъдат застъпени либерално-демократичните идеи в Търновската конституция, заслугата е на двамата Петковци. А съвместното им участие в либералните кабинети ги превръща в безспорни „строители на съвременна България".

По време на първия си мандат е свален от княз Батенберг, с което държавният глава поставя началото на т.нар. „Режим на пълномощията". Петко Каравелов заминава за Източна Румелия, където в продължение на две години е кмет на Пловдив. Със завръщането си в Княжеството през 1884 г. оглавява кабинета на Либералната партия, която управлява страната по време на Съединението. Приносът на премиера е съществен, защото той изиграва ключова роля както за консенсуса около вътрешнополитическите действия, така и за международното признаване на този акт. Безспорен лидер през първите 8 свободни години, в следващите 15 се оказва в опозиция и дори в затвора. Сега вече изпъква несломимият дух на тази ярка личност. Никакво униние, никакво озлобление. На въпроса на журналист дали е бит в Черната джамия, той отговаря: „В моето Отечество такива неща не стават." След падането на Стамболов новото правителство не бърза да го освободи. Предлагат му сделка, която с възмущение отхвърля: „Аз не ще се унижа да изкупувам свободата си с недостойни условия или с подаване прошения за милост." Такова достойно поведение е без аналог дори тогава. Един от главните застъпници за освобождението на П. Каравелов е главният редактор на в-к „Знаме" Алеко Константинов. Още като студент, при „Режима на пълномощията", Алеко се включва в борбата на Петко Каравелов и приятелите му за възстановяване на Конституцията. По-късно, вече по време на установяването на Стамболовия режим, той споделя същото трудностите и преследванията, на които е подложена цялата тяхна група, което сплотява двамата в този труден не само за тяхната рожба – Демократическата партия, но и за държавата момент. И тя ще играе централна роля през следващия половин век от най-напрегнатия етап в българската история. Щафетата ще поемат и ще предават на следващите поколения демократи и такива светли личности, като Александър Малинов, Андрей Ляпчев и Никола Мушанов, които с примера си помагат да не секва българският устрем към свобода и жажда за културен напредък. Неразбрани докрай приживе, те заслужават признание за своето дело и да бъдат модел за това, как да се обича и служи на Отечеството.

Любомир Гечев,
председател на КТВ
„Бохема", гр. Плевен

Създател на безсмъртие

от нашите мускалчета – независимо дали в тях носим розово масло или необосновано високо самочувствие, без значение лично или национално?

Удивителен е начинът, по който писателят в едни на пръв поглед скромни, непретенциозни и просто хумористични разкази съумява да улови и да постави във витрината на своето творчество толкова характерен социален и национален персонаж – който да бъде разглеждан с любопитство и интерес не само от съвременниците, но и от бъдещите поколения. Именно тук се проявява майсторството на истинския гений: от един образ, който определено не е „положителен" в класическите рамки на това понятие, той създава герой, определено не за пример; но въпреки това, независимо от многобройните негативи в характера си, предизвикващ необясними симпатии сред читателите. И, което е най-интересното и любопитно като литературен факт: не само сред „читателите", тоест, сред хората, които са чели описанията на неговите невинаги лицеприятни приключения. Но също и сред такива, които никога не са разгръщали скромното като обем сборниче с описанията на различните „подвизи" на Бай Ганьо; а дори сред хора, които не са прочели и една книга през живота си (за съжаление срещат се и подобни български граждани). Това показва нещо много просто, а именно: авторът е преминал границата, която превръща писателя в гений – защото героят му е напуснал рамките на книгата и е заживял в съзнанието включително и на онези хора, които никога не са я държали в ръце. За един писател няма по-значителна награда от тази.



Тази награда сме му я давали, даваме я и винаги ще му я даваме – и това, че днес българските деца в чужбина наричат клубовете си „Бай Ганьо", е най-голямото признание за Алеко, създателя на безсмъртие.

Затова на 13 януари да кажем „Честит рожден ден!" на безсмъртния Щастливец!

Любомир Атанасов

ТУРИСТИ, АЛПИНИСТИ
ГОЛЯМО ЗЕМНО ВЪЗВИШЕНИЕ
ДРЕБНА ЧОВЕКОПОДОБНА МАЙМУНА
АМЕРИКАНСКИ КРОКОДИЛ
МАРКА НАШИ КОЛБАСИ
ПЪТНА ПОЛИЦИЯ
СТАРОГРЪЦКИ ЕПИЧЕСКИ ПОЕТ ОТ VI ВЕК
ПЕЩЕРА В РОДОПИТЕ
ВРЪХ В ПИРИН
ПРИ ИГРА НА КАРТИ-ВАЛАТ
БИВША ЛАТВИЙСКА ПАРИЧНА ЕДИНИЦА
ПИЕСА ОТ ПЕТЪР МАРИНКОВ
ВИСОЧИНАТА НА СТРАНАТА НА ПРАВИЛНА ПИРАМИДА
ПРАВОСЛАВЕН СВЕЩЕНИК
МАРКА КОТЕШКИ ХРАНИ
ПАРИТЕ, С КОИТО НЕЩО МОЖЕ ДА СЕ КУПИ
МОДЕЛ НА ФОРД
СТАРОТО ИМЕ НА БОТЕВГРАДСКИЯ ПРОХОД
РЕЗЕРВАТ В БЛАГОЕВГРАДСКО
МАРКА ЯПОНСКИ ФОТОАПАРАТИ
ВИД БИЛКА, УПОТРЕБЯВАНА ЗА ЧАЙ
БРОЙНО ЧИСЛО
ПОЛСКИ ГОСПОДИН
ВИД КОПИЕ
МУЗИКАЛНА НОТА
ВОЙНА /СЛАВ./
ГРАД ВЪВ ФРАНЦИЯ
ПОЛСКО ЦВЕТЕ
СКРИПЕЦ
ВИНИТЕЛЕН ПАДЕЖ НА ЛИЧНОТО МЕСТОИМЕНИЕ "НИЕ"
ПОБЕДА В ШАХМАТА
ДИМ
АНГЛИЙСКИ РОК ПЕВЕЦ
ИСТОРИЧЕСКИ ВРЪХ В СТАРА ПЛАНИНА
ПЪРВИТЕ БУКВИ ОТ НАШАТА АЗБУКА
ВРЪХ В РИЛА
ДРЕВНОРИМСКА БОГИНЯ
ВИД ЯДЛИВА ГЪБА
СТРАТЕГИЧЕСКИ ВИСОЧИНИ
СТИХОТВОРЕНИЕ ОТ ИВАН ВАЗОВ
КУПЧИНА, КУП
СЕЛО В ГАБРОВСКО
ВИД АЛКОХОЛНА НАПИТКА
ПИВО
ВОДНО ЖИВОТНО
ДАТСКА ФИРМА ЗА ДЕТСКИ ИГРАЧКИ



ТУРИСТИЧЕСКА ДРЕХА
ТУРИСТИЧЕСКО РЕМАРКЕ
ЗВЪНЕЦ, ХЛОПАТАР
ГРЪЦКА БУКВА
ФАСУЛ
ВОЙНИШКИ СЪД ЗА ХРАНА
ЗВЕЗДА ОТ СЪЗВЕЗДИЕТО ТЕЛЕЦ
ДАМСКА ПРИЧЕСКА
НЕБОСВОД
ВЪНШЕН ТВЪРД СЛОЙ
КОМПЮТЪРНА ПРОГРАМА ЗА АРХИВИРАНЕ
КЪРЛЕЖ
СПОРТНА ЧАНТА
ПУСТИНЯ В СРЕДНА АЗИЯ
БОЛЕСТ ПО РАСТЕНИЯТА
НАШИ ТЕЛЕФОННИ АПАРАТИ
НАШ ПИСАТЕЛ, "КАФЯВИТЕ ХОРИЗОНТИ"
НИЗШЕ РАСТЕНИЕ
МАЛОАЗИАТСКА БОГИНЯ
УКРАСА НАПРАВЕНА ЧРЕЗ НАШИВАНЕ
ЕВРОПЕЙСКА ПЕВИЦА И КИНОАКТРИСА, "ТИ СИ ЧУДЕСНА"
ИТАЛИАНСКИ МАЙСТОРИ НА ЦИГУЛКИ ОТ XVI ВЕК
ДВУОСТЪР НОЖ
РОД ЮЖНОАМЕРИКАНСКИ ПАПАГАЛИ
АМЕРИКАНСКИ КИНОАРТИСТ, "МИЗЪРИ"
ЗАКУСВАЛНЯ В УЧРЕЖДЕНИЕ, КАЗАРМА И ДР.
НЕМСКИ ТЕЛЕВИЗИОНЕН КАНАЛ
ГЕРОЙ НА ЖАН ГАБЕН ВЪВ ФИЛМА "ВЕЛИКАТА ИЛЮЗИЯ"
ПОДЕМНА МАШИНА
ГИГАНТСКИ ЖАБИ
СПОРТНА ОБУВКА
НАЗВАНИЕ
ЕЗЕРО В ИРЛАНДИЯ
ГОРА
ДРУГОТО ИМЕ НА РИБАТА КАРАКУДА
ДЪЛБОКА МЕДНА ПАНИЦА /НАР./
СЕЧИВА НА ЗАНАЯТЧИЯ
РУСКИ АВТОМАТИ
ПЪРВИЯТ ЛЕТЕЦ /ГР.МИТ./
ДЪЛГА ВЪРВОЛИЦА
МАТЕМАТИЧЕСКО ЧИСЛО
БРАЗИЛСКИ ПИСАТЕЛ, "КАКАО И КРЪВ"
ПРИЗИВИ, ОБРЪЩЕНИЯ
РУСКИ ПИСТОЛЕТИ
НАША ПОП ГРУПА
ДОПЪЛНЕНИЕ КЪМ СУХО ЯДЕНЕ
ПЪРВИЯТ БЪЛГАРСКИ ЕКЗАРХ /1816-1888/
ВРЪХ В ПИРИН
ИВИЦА ПЛАТ ЗА ОБТАКАНЕ НА ДРЕХА
ЯДЛИВА ГЪБА

РЕЧНИК: АМАДУ, КААН, КАРАКУМ, ЛИНАР, МАРЕШАЛ, НОН.

СТЕФАН КРЪСТЕВ

ОТГОВОРИ:

ВОДОРАВНО: Кано, КА, Планина, Уховрида, Ала богу, Автема, Никон, Шест, Линар, Ригел, Пика, Макара, Нас, Рат, Риа, АБ, Мат, Венера, Кои, Рак, Бира, Лего, Чан, Бака, Бета, Нат, Кок, Кора, РАР, Сак, Асенов, Лавка, Кама, Гъба, Каан, Ара, Марешал, Тараика, Ние, Атаи, Нкар, Керван, "Те", Амаду, Алели, ТТ, Сос, Каменица, Бие.

ОТВЕСНО: Бов, САТ, Планинари, Анорак, Лес, Алигатор, Кававана, Никас, Манатарка, Тас, Гибон, Антим, Нон, Ре, АК, КАТ, Пан, Акарида, Лего, Бира, Бака, Бета, Нат, "Сара", ТА, Кран, Лат, Ма, Ли, Пол, Мак, Ага, Кец, Вола, Сърцева, Кити кат, Небе, Ри, Цена, Пчечек, Наив, Камара, Ататово, Амати, Арабаконак, Валенте.

В САЙТА НА БТС - можете да намерите информация за: стотe национални туристически обекта, телефони и адреси на туристически дружества и хижи; клубове в състава на БТС и федерации; история, цели, нормативна уредба и управленска структура на БТС.

www.btsbg.org

Планинска спасителна служба

www.pss-bg.bg

При нещастен случай дежурни телефони:
GSM: **1470**
за абонати на MTel и VIVACOM
0887 100 237/238
- за абонати на останалите оператори;
02 963 2000 - стационарен телефон
Централен денонощен пост, свързан с телефон **112**

Издава: БЪЛГАРСКИ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ
Адрес на редакцията:
1000 София, бул. "Васил Левски" № 75, ет. 5, ст. 525, ПК 427
Тел:02/ 93 00 680; 0882 966 134; **ISSN-0205-0943** *www.btsbg.org*
Ако изпращате текстове по електронната поща, дублирайте задължително на двата адреса:
exobts@gmail.com и на **emateina@gmail.com**

В редакцията не се приемат ръкописни текстове.
Последен срок за получаване на материали - 30-о число на месеца.

ГЛАВЕН РЕДАКТОР: Емилия Матеина
РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ: проф. д-р Николай Овчаров; проф. д-р Витан Влахов; инж. Иван Петров – председател на Българската асоциация по картография; доц. Сандю Бешев – алпинист, историк на българския и световния алпинизъм; доц. Кънчо Долапчиев, Елисавета Първанова, м. с. по алпинизъм, Йордан Йорданов - експерт „Хижи и маркировка" в БТС, Константин Койнов – ориентировач, генерален секретар на Българската федерация по ориентиране

Графично оформление и предпечат: Петя Бабукова
Печат: "Алианс ПРИНТ"

Доц. Венци Росманов с нова книга

Не на профилактичен преглед, а на премиера на новата си книга покани десетки приятели и почитатели известният хирург Венцислав Росманов. Началникът на Клиниката по ортопедия и травматология „Св. Панталеймон" в Плевен е изкушен от поезията и в навечерието на Коледа представи сборника „Вълча песен" (изд. „Захарий Стоянов") в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий". Сред почетните гости бяха вицепрезидентът Илияна Йотова, писателят акад. Антон Дончев, културологът проф. Иван Маразов, директорът на НБКМ доц. д-р Красимира Александрова, политикът Найден Зеленогорски, певицата Силвия Кацарова и др.

„Поезията на възторженото страдание" – така издателят Иван Гранитски определя поезията на доц. Росманов. Ето и част от словото на литературния критик по повод премиерата на „Вълча песен":

„Талантливият човек е талантлив във всичко. Ако е творец, създаденото от него е ярко, оригинално и неподдаващо се на епигонски подражания. Ако е учен, не каканиже като хилядите мързеливци, които се подвизават в безброй научни институти и за 30–40 години успяват да напишат едва две-три рецензии, за да се домогнат до титлата доцент. Ако е лекар, той не забравя клетвата на Хипократ и не се превръща в търговец в Храма, както значителна част от днешните.

Венци Росманов е лекар хирург, за когото казват, че има златни ръце. Парадоксално е, че човек с такава сурова професия, заобиколен от сутрин до вечер от мъки, страдания, кръв, болести и смърти, притежава толкова чиста, невинна и красива поетична душа. Преди десет години издателство „Захарий Стоянов" публикува първата му стихосбирка с показателното заглавие „Аз не живея от поезия". Заглавието се роди, повлияно от програмното му стихотворение „Избор по принуда". В него той заявява:

„Аз не живея от поезия.
Достатъчно са ми проблемите.
Животът ми не ме е глезил
и всеки ден му мъкна бремето."

Десет години по-късно издателството поднася на читателите новата книга на удивителния човек Венци Росманов – „Вълча песен". Освен познатите ни вече драматични лирически изповеди тя съдържа и няколко текста, които могат да бъдат определени като философско-есеистични размишления за свръхпредназначението на Човека, за избора на

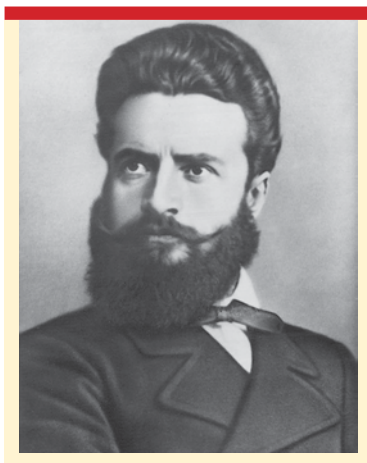


свободната воля и за кармичната предопределеност на човешкия живот (...).

Авторът прилича на вълк единак. Стихът му сякаш е дълбан с длето, а не изписван с перо:

„Мен музата ме сварва мрачен.
Сърцето ми без свян разкъсва.
И ме притиска да заплача.
Сега не мога. Твърде късно е."

(...) Втората част на книгата предлага фрагменти, в които виждаме интересно съчетание на чувство за хумор, понякога използване на сардоничното, гротеската и парабола като словесни фигури, които изразяват отхвърлянето, неприемането, отстракирането на философията на преклонената главица (чиято глава остра сабя не сече), брутална конформизъм на нашето време, нагаждането, подлизурството пред силните на деня. (...). Третия раздел на книгата авторът е нарекъл „Вътрешни рими". Той разсъждава за властта, за неблагодарността и непочтеността, за България, която за пореден път през последните години е на драматичен кръстопът (...). „Вълча песен" е една от малкото книги в днешната българска литература, която хваща мислещия човек за гърлото, не му позволява да бъде безучастен, с лениво и заспало съзнание и вслушан в лъстивата песен на съвременните политически сирени.



На 6 януари се навършиха 170 години от рождението на Христо Ботев

„Само онзи, който е свободен, само той може да се нарече човек в пълния смисъл на думата."

В. „Знаме", 27 юли 1875 г.

ПОКАНА

УС на Българската федерация на туристите ветерани, на основание чл. 13, ал. 1 от Устава на федерацията, свиква Общо събрание на 17 март 2018 г. (събота) от 10 часа в хотел „Балкан" – гр. Плевен, при следния

ДНЕВЕН РЕД:

Отчет за дейността на федерацията през 2017 г.

Финансов отчет за периода 1 май – 31 декември 2017 г.

Приемане на нов Устав на федерацията.

Промени в състава на Управителния съвет.

Определяне размера на членския внос за 2019 г.

Приемане на Календарен план за 2018 г.

Приемане на нови членове на федерацията.

Избиране на делегат за Общото събрание на БТС.

УС на БФТВ

Дарителска кампания на Българския туристически съюз

Да възстановим заедно хижа „Богдан"

Построена преди 75 години от копривщенските туристи, хижа „Богдан" е най-близкият подслон до средногорския връх със същото име. Преди 20 години тя изгаря, а това означава, че всички планинари и любители на природата, които минават през района на хижата, виждат само руини.

Затова ние Ви призоваваме:

Нека съберем 100 000 лв., за да изградим хижата.



Нека продължим традицията, според която от зората на организираното туристическо движение хижите са се строели изцяло с дарения и доброволен труд.

НАЧИНИТЕ ДА ПОМОГНЕТЕ СА:

Като дарите средства в Централата на БТС или с пощенски запис на адрес: София, бул. „Васил Левски" № 75, 5-и етаж, Пощенска кутия 427 в Централна поща, както и с доброволчески труд.

Дарителската кампания се осъществява с помощта на ФПББ по програма "Да постигнем повече", финансирана от фондация "Америка за България".